

Fonden for økologisk landbrug

Årsregnskab 2021
cvr. nr. 33 33 51 13

Årsregnskabet for Fonden for økologisk landbrug omfatter årsregnskab med indtægter og udgifter, balance og noter samt supplerende noter. Årsregnskabet er baseret på tilskudsregnskaber fra modtagere af tilskud fra fonden.

Indholdsfortegnelse

Fondsoplysninger	3
Ledelsesberetning	4
Ledelsespåtegning	10
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	11
Anvendt regnskabspraksis	14
Regnskab	15
Balance	17
Noter til indtægter og udgifter	18
Oversigter over fondens puljer	19
Supplerende oplysninger	23
Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår	30
Noter til supplerende oplysninger	32

Fondsoplysninger

Navn: Fonden for økologisk landbrug
Axeltorv 3, 1
1609 København V
tlf. 33 39 40 00
CVR 33 33 51 13
Etableringsår 2002
oekologifonden.dk
oekologifonden@oekologifonden.dk

Bestyrelse: Thomas Roland, formand
Jørgen Eriksen, næstformand
Brian Holm
Camilla Udsen
Jens Otto Rasmussen
Jesper Lund-Larsen
Maria Bast
Ninna Rieper Boesen
Stine Hjarnø Jørgensen
Svend Daverkosen
Uffe Bie
Vibeke Langer

Administrator: Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København V

Revision: Deloitte
CVR-nr.: 33 96 35 56
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S
Tlf. 36 10 20 30

Ledelsesberetning

Om fonden

Fonden for økologisk landbrug blev oprettet pr. 1. januar 2002.

Fondens formål er at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevnen for økologisk landbrug.

Fonden er reguleret i henhold til lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v., jf. lovbekendtgørelse LBK nr. 231 af 22. marts 2018 (landbrugsstøtteleven).

Fonden ledes af en bestyrelse med 12 medlemmer, som består af otte repræsentanter for landbruget og fire repræsentanter for offentlige interesser. Repræsentanterne for landbruget udpeges af miljø- og fødevarerministeren efter forudgående udtalelse i enighed fra Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening. Repræsentanterne for offentlige interesser udpeges af miljø- og fødevarerministeren efter fælles udtalelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet og Det Frie Forskningsråd. Bestyrelsesmedlemmer udpeges for en periode på fire år.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udpegede pr. 1. november 2020 ny bestyrelse for fonden. Bestyrelsen er udpeget for perioden 1. november 2020 til 31. oktober 2024.

Fonden kan i henhold til landbrugsstøtteleven finansiere foranstaltninger inden for følgende hovedformål: Afsætningsfremme, forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse, dyrevelfærd, kontrol, medfinansiering af initiativer under EU-programmer samt i øvrigt foranstaltninger, som ministeren godkender.

Til finansiering af foranstaltningerne modtager fonden årligt midler, som Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har afsat på finansloven, jf. §24.24.51. Derudover kan fonden modtage andre midler, som ministeren udtrykkeligt giver tilladelse til.

Årets aktiviteter

Der blev i 2021 afholdt en række bestyrelsesmøder:

1. Der blev i januar afholdt et informationsmøde, hvor bestyrelsen fik en introduktion til landbrugets fonde, herunder Fonden for økologisk landbrug samt bestyrelsesarbejdet.
2. Der blev i januar og frem mod bestyrelsesmødet i maj afholdt møder, hvor hovedformålet var drøftelse af nye strategier for 2022-2025 for fondens ordinære pulje samt puljerne for hhv. Eksportfremme, National Afsætning og Viden & Kompetence
3. Centrale punkter på dagsordenen for bestyrelsesmødet i maj var fondens regnskab for 2020, herunder effektvurderingsrapport 2020, fastlæggelse af strategierne for den ordinære pulje samt puljerne for hhv. Eksportfremme, National Afsætning og Viden & Kompetence samt forberedelse af kommende ansøgningsrunder.
4. Det blev i juni og juli afholdt bestyrelsesmøder, hvor hovedformålet var drøftelse og fastlæggelse af strategier for 2022-2025 for fondens to nye puljer hhv. Plantebaserede fødevarer og Køkkenomstilling.
5. Bevillingsmøde 1 i september, hvor de centrale punkter på dagsordenen var behandling af ansøgninger vedrørende tilskud i 2022 under fondens ordinære pulje og puljen Eksportfremme.
6. Bevillingsmøde 2 i oktober, hvor de centrale punkter på dagsordenen var behandling af ansøgninger vedrørende tilskud i 2022 under fondens puljer National Afsætning samt Viden & Kompetencer.
7. Bevillingsmøde 3 i november, hvor de centrale punkter på dagsordenen var behandling af ansøgninger vedrørende tilskud i 2022 under fondens puljer Plantebaserede fødevarer og Køkkenomstilling

Derudover er der i skriftlig procedure blev truffet beslutninger om projektførelser og ændringsansøgninger.

Fondens budget for 2021

Fonden for økologisk landbrug har en ordinær årlig pulje på 10 mio. kr. Ansøgningsrunden for tilskud i 2021 blev afviklet på baggrund af fondens strategi 2018 – 2021. Ansøgningsrunden for den ordinære pulje for tilskud blev afviklet med ansøgningsfrist i august 2020. Midlerne til finansiering af 2020-projekterne var afsat på finansloven for 2021, og blev overført til fonden i 2021.

Udover fondens ordinære pulje, er der fra politisk side afsat yderligere midler til udvikling af økologien via Fonden for økologisk landbrug. Økologiaftalerne er blevet udmøntet i form af en række særpuljer med indsatser, som overordnet er fastlagt af ministeriet. På baggrund heraf fastlagde bestyrelsen i maj 2020 rammerne for ansøgningsrunderne for tilskud i 2021. Særpuljerne er således blevet afviklet på baggrund af egne opslag for de respektive puljer. Midlerne til finansiering af 2021-projekterne var afsat på finansloven 2020 og blev overført til fonden i 2020. Midlerne indgår derfor i overførslen fra 2020 til 2021.

For bevillingsåret 2021 blev der afviklet ansøgningsrunder for tre særpuljer:

- Eksportfremme med ansøgningsfrist i august 2020
- National Afsætning med ansøgningsfrist i september 2020
- Viden & Kompetence med ansøgningsfrist i oktober 2020

I basisbudgettet blev der budgetteret med en indtægt i form af en særbevilling på 10 mio. kr. i 2021, som led i tredje år i Økologiaftalen 2019-2021. Udmøntningen af midlerne er sket ved ansøgningsrunder afviklet i 2020 og er bevilget til projekter, som gennemføres i 2021. Midlerne, som er overført fra Landbrugsstyrelsen i 2020, er indtægtsført i 2020, idet der er anvendt midler heraf til administration i forbindelse med afviklingen af ansøgningsrunderne i 2020. Hovedparten af midlerne indgår dog i overførslen til næste år.

Fondens bestyrelse fastlagde basisbudget for 2021-budgettet på to bestyrelsesmøder i hhv. september og oktober 2020. Under fondens ordinære pulje samt de tre særpuljer blev der bevilget tilskud til gennemførelse af projekter i 2021 for sammenlagt 42.666 t.kr.

Der blev budgettet med udgifter på i alt 835 t.kr. til den del af administrationen, som kan finansieres af fonden: Revision, advokat, effektivitet, bestyrelseshonorar, befordringsgodtgørelse samt udgifter til administration af særpuljerne, jf. aftale med Landbrugsstyrelsen om, at en andel af de afsatte midler i økologiaftalen kan bruges til administration.

På baggrund af bestyrelsens beslutninger blev der udarbejdet et basisbudget for 2021, som blev fremsendt til Landbrugsstyrelsen. Styrelsen meddelte ved mail af 16. december 2020, at basisbudgettet var godkendt.

Forsinkelser i projektafviklingen grundet forskellige forhold bevirkede, at en række tilskudsmodtagere i 2020 ikke fuldt ud anvendte de bevilgede tilskud. Fonden imødekom en række projektførlængelser af 2020-projekterne med henblik på færdiggørelse af de planlagte 2020-aktiviteter i 2021.

På baggrund af projektførlængelserne og på baggrund af yderligere indtægter i form af særbevillinger jf. politiske aftaler blev der udarbejdet et ændringsbudget, som blev sendt til Landbrugsstyrelsen, jf. bestemmelserne i kapitel 2 i administrationsbekendtgørelsen om indsendelse af budgetter. I ændringsbudgettet for 2021 er fondens samlede indtægter øget til 114.876 t.kr. og de samlede bevillinger er øget til 49.803 t.kr. Styrelsen meddelte ved mail af 25. august 2021, at ændringsbudgettet var godkendt.

Årsregnskabet for 2021

Regnskabet er Fonden for økologisk landbrugs 20. regnskabsaflæggelse.

Fondens regnskab for perioden 1. januar – 31. december 2021 er udarbejdet efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Udbruddet og spredningen af COVID-19 primo 2020 har på udgiftssiden også haft indvirkning på fondens drift i 2021, idet en række projekter har været udfordret navnlig af samlingsforbudet og rejserestriktioner. Indtægts-siden har ikke været påvirket.

Regnskabet viser en overførsel af midler fra 2020 på 44.176 t.kr., herunder særbevillingerne overført til fonden i 2020 vedr. Økologiaftalen 2019-2021.

Fondens ordinære indtægter i form af overførte promillemidler fra Landbrugsstyrelsen udgør i alt 10.000 t.kr. Derudover indtægter i form af særbevillinger på 10 mio. kr., som led i tredje og sidste år i Økologiaftalen 2019-2021. Derudover 20 mio. kr., som led i første år i Økologiaftalen 2021-2024 samt 31 mio. kr. til økologi, jf. mink-aftalen. Midlerne er indtægtsført i 2021. Udmøntningen af midlerne er sket i efteråret 2021 og bevilges til projekter som gennemføres i 2022. Midlerne indgår derfor i overførslen til næste år dvs. 2022-budgettet.

Derudover er der medtaget en tilbagebetaling på 17 t.kr. til Økologisk Landsforening. Det vedrører et projekt fra tidligere år, som blev samfinansieret med Erhvervsudviklingsordning under det danske landdistriktsprogram. Landbrugsstyrelsen genoptog i 2021 sagen og afgjorde, at tidligere vurderede ikke-tilskudsberettigede udgifter, var tilskudsberettigede. Som følge deraf blev Landbrugsstyrelsens tilskud øget. Da projektet blev samfinansieret med midler fra Fonden for økologisk landbrug, har fonden tilsvarende øget projekttilskuddet og udbetalt beløbet til foreningen.

Fonden har i 2021 haft renteudgifter på 386 t.kr., som følge af forholdene på pengemarkedet. Ændringen af fondens udbetalingspraksis i 2020 har betydet et større indestående i banken og deraf øgede renteudgifter set i forhold til de budgetterede 300 t.kr.

Fondens samlede indtægter udgør i alt 114.773 t.kr.

De samlede udgifter til tilskud udgør 37.229 t.kr., hvilket er 12.574 t.kr. mindre end budgetteret, idet en række tilskudsmottagere under de fire puljer ikke fuldt ud har anvendt det bevilgede tilskud.

	Ændringsbudget 2021 1.000 kr.	Regnskab 2021 1.000 kr.	Difference 1.000 kr.
Den ordinære pulje	11.556	10.224	-1.332
Eksportfremme	13.583	9.313	-4.270
National Afsætning	15.279	13.693	-1.586
Viden & Kompetence	9.385	3.999	-5.386
I alt	49.803	37.229	-12.574

Udgifterne til fondsadministration udgør i alt 1.196 t.kr. heraf 495 t.kr. til administration af særpuljerne.

Fondens samlede udgifter udgør 48.425 t.kr., hvilket giver en overførsel på 76.348 t.kr. til 2022. Den høje overførsel til 2022 skyldes navnlig midlerne under særpuljerne, som er overført til fonden i 2021. Disse midler disponerede fonden over i efteråret 2021 ved fastlæggelsen af 2022-budgettet. Overførslen skyldes desuden, at en række af de tilskud, som fonden havde bevilget for kalenderåret 2021, ikke blev udnyttet fuldt ud af tilskudsmottagerne dels grundet færre udgifter end budgetteret og forsinkelser i projektafviklingen. Fonden har godkendt en række projektførlængelser med henblik på at gennemføre planlagte 2021-aktiviteter i 2022. Projektforlængelserne vil indgå i budgettet for 2022 og vil fremgå af 2022-årsregnskabet. Hovedparten af de overførte midler til 2022 er således disponeret. De udisponerede midler på 12.199 t.kr. svarende til 31,7 5 pct. af årets udgift vil indgå i bevillingsrammen for budgetåret 2023.

Begivenheder efter balancedagen

Der er efter balancedagen ikke indtrådt begivenheder, som forrykker vurderingen af årsregnskabet.

Aktivitetbekendtgørelsen giver mulighed for tilskud på 100 pct. af de tilskudsberettigede udgifter. Fra fondens side stilles der ikke krav om finansiering fra anden side. Det er således også kendetegnende for de støttede projekter, at de er søgt og gennemført med 100 pct. finansiering fra fonden. Derudover er der dog projekter, hvor tilskudsmodtageren har finansieret projektet med eget bidrag og/eller har opnået tilskud fra anden side herunder navnlig fra produktions- og promilleafgiftsfonde og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP).

Udbruddet og spredningen af COVID-19 primo 2020 har på udgiftssiden også haft indvirkning på fondens drift i 2021, idet en række projekter navnlig under puljerne Eksportfremme og Viden & Kompetence har været udfordret af forsamlingsforbudet og rejserestriktioner. Dette er afspejlet i et mindre anvendt tilskud end budgetteret, navnlig under puljen Viden & Kompetence, hvor omfanget af gennemførte omlægningstjek mm blev markant mindre end ansøgt.

1. Fondens ordinære pulje

- 9 tilskudsmodtagere
- 29 projekter med samlede anvendt tilskud på 10.224 t.kr. mod budgetteret 11.556 t.kr.
- 3 projekter er blevet projektførlænget til 2022

2. Særlig pulje: Eksportfremme

- 4 tilskudsmodtagere
- 17 projekter med samlede anvendt tilskud på 9.313 t.kr. mod budgetteret 13.583 t.kr.
- 4 projekter er blevet projektførlænget til 2022

3. Særlig pulje: National Afsætningsfremme

- 11 tilskudsmodtagere
- 2 projekter med samlede anvendt tilskud på 13.693 t.kr. mod budgetterede 15.279 t.kr.
- 3 projekter er blevet projektførlænget til 2022

4. Særlig pulje: Viden & Kompetence

- 2 tilskudsmodtagere
- 5 projekter med samlede anvendt tilskud på 3.999 t.kr. mod budgetteret 9.114 t.kr.

Effektvurderinger – fondens ordinære pulje

Fondens formål er at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevnen for økologisk landbrug. Fondens strategi 2018-2021 er en differentieret strategi med flere forskellige indsatsområder - og dermed forskellige måder at skabe værdi for sektoren.

Fondens indsatsområder tager afsæt i udviklingsmuligheder og udfordringer, som erhvervet står overfor. De understøtter fondens formål om at skabe vækst og udvikling i erhvervet, og at der samtidig adresseres udfordringer, som også samfundsmæssigt er vigtige. Fondens tilgang består dels af et "Push" i form af investering i ny viden og formidling vedrørende primærsektoren og dels af et "Pull" i form af investering i afsætningsfremmende indsatser.

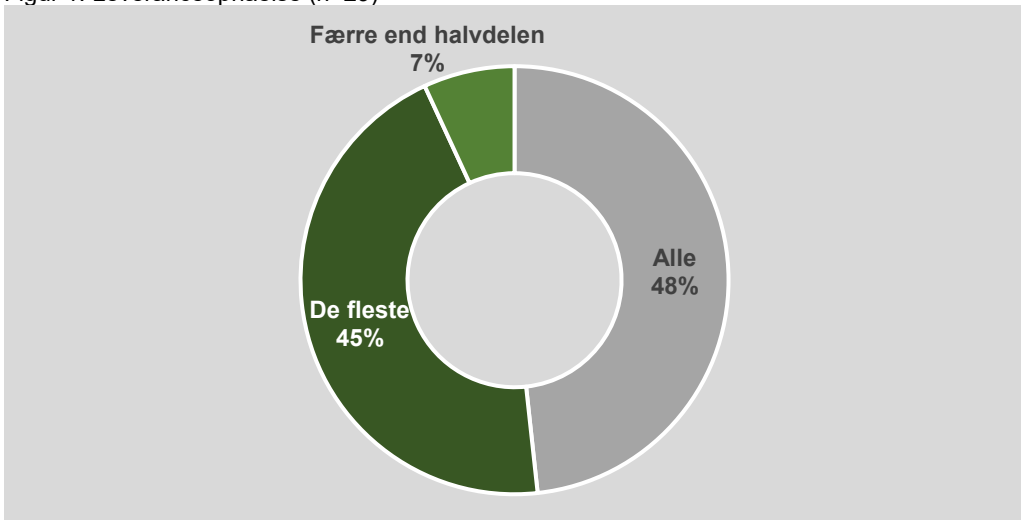
Projekterne har skriftligt skullet redegøre for, om projekterne har afstedkommet de leverancer, der forventedes i forbindelse med ansøgningen til fonden. På baggrund af ovenstående er der udarbejdet en effektvurderingsrapport, som fremlægges for bestyrelsen i forlængelse af årsregnskabet.

Med henvisning til § 23, stk. 2, i administrationsbekendtgørelsen redegøres i det følgende for projekternes vurdering af leveranceopnåelse.

Størstedelen af projektlederne vurderer, at de har nået hhv. alle eller de fleste af de leverancer, som de forventede, da projektet blev igangsat, gældende for hhv. 48 pct. og 45 pct. I 7 pct. af projekterne vurderes det, at omkring halvdelen af de forventede leverancer er indfriet, jf. figur 1 nedenfor. For de projekter, hvor samtlige leverancerne ikke er indfriet, henvises der til forskellige barrierer, der har haft betydning for dette. Herunder fremhæves bl.a. Covid-19 restriktioner og sygdom hos personale.

Figur 1. Leveranceopnåelse (n=29)

Fondens egenkontrol

Fonden skal i henhold til §25 i administrationsbekendtgørelsen nr. 2128 af 17. december 2020 sørge for at der udføres egenkontrol, der sikrer, at tilskudsforvaltningen er i overensstemmelse med de forvaltningsmæssige regler og principper, som beskrevet i Finansministeriets vejledning om effektiv tilskudsforvaltning. Gældende vejledning er Moderniseringsstyrelsens Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning af marts 2016.

Fondens egenkontrol er beskrevet i et egenkontrolprogram. I henhold til administrationsbekendtgørelsen er resultatet af den udførte egenkontrol blevet opsummeret i en rapport for kalenderåret 2021. Den revisorattesterede rapport skal i henhold til §25, stk. 5 indsendes til Landbrugsstyrelsen sammen med årsregnskabet. I ledelsesberetningen til årsregnskabet skal der redegøres for resultatet af den udførte egenkontrol.

Det er i fondens egenkontrolrapport 2021 konkluderet, at fondens tilskudsforvaltning i 2021 i al væsentlighed har levet op til de forvaltningsretlige regler og principper som beskrevet i Finansministeriets vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, samt landbrugsstøtteleven, administrationsbekendtgørelsen og øvrig lovgivning.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og administrator har dags dato behandlet og godkendt årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2021 for Fonden for økologisk landbrug.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2021 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret.

Det er vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Ledelsesberetningen indeholder endvidere efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen vedrører.

Årsregnskabet godkendes hermed.

København, 22. juni 2022

Administrator

_____
Hanne Elkjær

Bestyrelse

_____ Thomas Roland Formand	_____ Jørgen Eriksen Næstformand	_____ Brian Holm
_____ Camilla Udsen	_____ Jens Otto Rasmussen	_____ Jesper Lund-Larsen
_____ Maria Bast	_____ Ninna Rieper Boesen	_____ Stine Hjarnø Jørgensen
_____ Svend Daverkosen	_____ Uffe Bie	_____ Vibeke Langer

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen for Fonden for økologisk landbrug

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Fonden for økologisk landbrug for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2021, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2021 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2021 i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision, de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i administrationsbekendtgørelsen. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionserklæringens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af tilskudsregnskabet". Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Fonden har som sammenligningstal til indtægter og udgifter, noter samt supplerende oplysninger medtaget godkendte budgetter. Budgetterne har, som det fremgår af årsregnskabet, ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugs- og fiskeriområdet. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

København, 22. juni 2022

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr.: 33 96 35 56

Peter Kyhnau-Vejgaard
Statsautoriseret revisor

MNE-nr.; mne42833

Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet for perioden 1. januar – 31. december 2021 er udarbejdet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde mv. inden for jordbrugsområdet.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Regnskabet er opdelt i et hovedskema inkl. balancen samt noter og supplerende oplysninger for anvendelsen af de fondens midler.

Resultatopgørelsen

Indtægter

Indtægter er periodiseret i fuldt omfang.

Udgifter

Bevilgede tilskud er udgiftsført i henhold til indkomne tilskudsregnskaber udarbejdet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde mv. inden for jordbrugsområdet.

Balancen

Skyldige tilskud

Skyldige tilskud er afsat i forhold til indkomne tilskudsregnskaber fratrukket tidligere udbetalt tilskud i løbet af bevillingsåret

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B-A)/A
Note	A	B	C	D
INDTÆGTER:				
1 Overført fra forrige år	44.176	44.176		0,0
2 Produktionsafgifter	0	0		-
3 Promillemidler	10.000	10.000		0,0
4 Særbevilling og anden indtægt	61.000	61.000		0,0
Indtægter / tilbagebetaling vedr. tidligere år	0	-17		
5 Renter	-300	-386		28,7
I. Indtægter i alt	114.876	114.773		-0,1
UDGIFTER:				
Samlede tilskud fordelt på formål				
Afsætningsfremme i alt	30.367	24.300	65,3	-20,0
Forskning og forsøg i alt	4.583	4.069	10,9	-11,2
Produktudvikling i alt	0	0	-	-
Rådgivning i alt	14.553	8.717	23,4	-40,1
Uddannelse i alt	300	143	0,4	-52,3
14 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
Kontrol i alt	0	0	-	-
6 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	0	0	-	-
II. Udgifter til formål i alt	49.803	37.229	100,0	-25,2
7 Fondsadministration				
8 Fondsadministration - særpuljer	1.220	495		-59,4
Revision	150	163		8,7
Advokatbistand	55	32		-41,8
13 Effektivurdering	60	8		-86,7
Ekstern projektvurdering	0	0		-
9 Bestyrelseshonorar/ beforderingsgodtgørelse	500	498		-0,4
10 Tab på debitorer	0	0		-
III. Administration i alt	1.985	1.196		-39,7
IV. Udgifter i alt	51.788	38.425		-25,8
11 Overførsel til næste år	63.088	76.348		
Overførsel til næste år i pct. af årets udgift	121,8	198,7		
Heraf udisponerede midler		12.199		
Overførsel af udisponerede midler i pct. af årets udgift		31,7		

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2021
<hr/> VI. Balance pr. 31/12 <hr/>	
Aktiver i alt	98.441
Bankbeholdning	98.441
 Passiver i alt	 98.441
Revision	163
Landbrug & Fødevarer, administration	495
Advokat	18
Revisionsforespørgsel	1
Rambøll, effektvurdering	8
 Skyldige tilskud i alt:	 21.408
 <u>Ordinær pulje i alt</u>	 <u>7.593</u>
Økologisk Landsforening i alt	66
Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt	5.345
Aarhus Universitet i alt	668
Landbrug & Fødevarer i alt	629
Center for Frilandsdyr K/S i alt	451
HortiAdvice i alt	297
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	63
Hegnsholt	74
 <u>Eksportfremme</u>	 <u>7.219</u>
Økologisk Landsforening i alt	3.757
Landbrug & Fødevarer i alt	2.511
Food from Denmark	810
Producersammenslutningen BAD	141
 <u>National Afsætning</u>	 <u>4.702</u>
Økologisk Landsforening i alt	1.942
Landbrug & Fødevarer i alt	508
Forbrugerrådet, Tænk i alt	702
Foreningen for Origenaler	317
Halkær Kro og Kulturhus i alt	338
Dansk Vegetarisk Forening	270
Food Organisation of Denmark	265
Hotel- og Restaurantskolen	172
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	64
Den grimme Ølling	63
Øens Have	61
 <u>Viden og Kompetence i alt</u>	 <u>1.894</u>
Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt	1.815
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	79
 Fondskapital:	
<u>Overførsel til næste år</u>	<u>76.348</u>

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

Noter

Seneste indsendte budget er det godkendte ændringsbudget for 2021.

Note 1. Overførsel fra forrige år

Der er en overførsel, som er baseret på overførslen jf. fondens regnskab 2020.

Note 2. Produktionsafgifter

Fonden opkræver ikke produktionsafgifter.

Note 3. Promillemidler

Der er indtægter i ordinære promillemidler på 10 mio. kr., jf. §24.24.51 i finansloven for 2021.

Note 4. Særbevilling og anden indtægt samt indtægter / tilbagebetaling vedr. tidligere år

Der er en indtægt på 10 mio. kr., som led i tredje og sidste år i Økologiaftalen 2019-2021. Derudover 20 mio. kr., som led i første år i Økologiaftalen 2021-2024 samt 31 mio. kr. til økologi, jf. mink-aftalen. Midlerne er indtægtsført i 2021. Udmøntningen af midlerne er ske ti efteråret 2021 og bevilget til projekter, som gennemføres i 2022. Midlerne indgår derfor i overførslen til næste år dvs. 2022-budgettet.

Derudover er der under posten bogført en tilbagebetaling på 17 t.kr. til Økologisk Landsforening. Det vedrører et projekt fra tidligere år, som blev samfinansieret med Erhvervsudviklingsordning under det danske landdistriktsprogram. Landbrugsstyrelsen genoptog i 2021 sagen og afgjorde, at tidligere vurderede ikke-tilskudsberettigede udgifter, var tilskudsberettigede. Som følge deraf blev Landbrugsstyrelsens tilskud øget. Da projektet blev samfinansieret med midler fra Fonden for økologisk landbrug, har fonden tilsvarende øget projekttilskuddet og udbetalt beløbet til foreningen.

Note 5. Renter

Som følge af forholdene på pengemarkedet har der været et negativt afkast af fondens indestående likvider. Ændringen af fondens udbetalingspraksis i 2020 har betydet et større indestående i banken og deraf øgede renteudgifter set i forhold til budgettet.

Note 6. Særlige foranstaltninger

Ingen bemærkninger.

Note 7. Fondsadministration

Opgaverne vedrørende fondens sekretariat og generelle omkostninger varetages af Landbrug & Fødevarer. Omkostningerne udgjorde 281 t.kr., som er finansieret af Landbrug & Fødevarer. Udgifter til generel fondsadministration er ikke finansieret af fondsmidler, og fremgår derfor ikke af budgettet.

Note 8. Fondsadministration - særpuljer

Der er indgået aftale med Landbrugsstyrelsen om, at op til 2 pct. af særbevillingerne kan bruges til administration af særpuljerne.

Note 9. Bestyrelseshonorar / befordringsgodtgørelse

Der er udgifter på 3 t.kr. til befordringsgodtgørelse til bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med bestyrelsesmøder. Dækning af udgifter er sket efter reglerne i statens tjenesterejseaftale og i det årlige satsreguleringscirkulære. Udgifterne består af dækning af kørsel i egen bil, broafgift/parkering og togbilletter. Derudover er der udgifter på 490 t.kr. til honorar til bestyrelsesmedlemmer.

Note 10. Tab på debitorer

Ingen bemærkninger.

Note 11. Overførsel til næste år, herunder udisponerede midler

I overførslen til næste år indgår de i 2021 indtægtsførte midler vedrørende økologiaftalerne, jf. note 4. Disse midler er indgået i budgetlægningen for 2022 i efteråret 2021, jf. fondens basisbudget 2022.

Forskellen på "Overførslen til næste år" og "Heraf udisponerede midler" skyldes desuden 2021-projektforlængelser.

Note 12. Supplerende oplysninger

Regnskabet viser, at fondens samlede tilskud i 2021 udgør 37.231 t.kr. I forhold til de samlede budgetterede bevillinger på 49.803 t.kr. er der tale om et fald 25 pct. Det skyldes navnlig færre udgifter end budgettet til gennemførelse af projekter, forsinkelse i projektafviklinger og nedlukning af projekter.

Note 13. Effektivurdering

Fonden har haft færre udgifter til effektivurdering end budgetteret, idet fonden i løbet af året besluttede at benytte en anden metode til effektivurdering end oprindeligt forudsat ved at reducere brugen af ekstern bistand.

Note 14. Sygdomme

Ingen bemærkninger.

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

Fonden for økologisk landbrug har for bevillingsåret bevilget tilskud til projekter under følgende puljer:

1. Fondens ordinære pulje
2. Særlig pulje: Eksportfremme
3. Særlig pulje: National afsætningsfremme
4. Særlig pulje: Viden & Kompetencer

I tabel 1 - 4 på denne og de efterfølgende sider vises anvendelsen af midlerne fordelt på landbrugsstøttelovens hovedformål.

1. Fondens ordinære pulje

Beløb i 1.000 kr.	Ændringsbudget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B-A)/A
	A	B	C	D
Samlede tilskud fordelt på formål				
1 Afsætningsfremme i alt	1.505	1.294	13	-14,0
2 Forskning og forsøg i alt	4.583	4.069	40	-11,2
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	5.168	4.718	46	-8,7
5 Uddannelse i alt	300	143	1	-52,3
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	11.556	10.224	100	-11,5

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt	0	6.876	67	-
2 Landbrug & Fødevarer i alt	1.305	943	9	-27,7
3 Aarhus Universitet i alt	668	668	7	0,0
4 Økologisk Landsforening i alt	3.875	629	6	-83,8
5 Center for Frilandsdyr K/S i alt	467	451	4	-3,4
6 HortiAdvice i alt	300	297	3	-1,0
7 Ecoviden i alt	215	215	2	0,0
8 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	68	63	1	-7,4
9 Hegnsholt i alt	84	82	1	-2,4
10 Landbrug & Fødevarer, SEGES Innovation i alt	4.574	0	-	-100,0
Tilskud i alt	11.556	10.224	100	-11,5

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

2. Særlig pulje: Økologisk eksportfremme

Beløb i 1.000 kr.	Ændrings- budget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A
1.000 kr.	A	B	C	D

Samlede tilskud fordelt på formål

1 Afsætningsfremme i alt	13.583	9.313	100	-31,4
2 Forskning og forsøg i alt	0	0	-	-
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	0	0	-	-
5 Uddannelse i alt	0	0	-	-
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	13.583	9.313	100	-31,4

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening i alt	5.784	4.669	50	-19,3
2 Landbrug & Fødevarer i alt	5.723	3.316	36	-42,1
3 Food from Denmark i alt	1.319	1.058	11	-19,8
4 Producentensammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt	757	270	3	-64,3
Tilskud i alt	13.583	9.313	100	-31,4

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

1. Fondens ordinære pulje

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
------	------------------	--	------------------	--

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt		0	6.876	
Rådgivning				
1	Et robust økologisk jordbrug - Økologikongres 2021	-	700	§2
2	Ren Recirkulering – madaffald til økologisk kvalitetsgødning	-	686	§2
3	Klimavenlig afgræsning i den økologiske mælkeproduktion	-	531	§2
4	Husdyr på farten	-	445	§2
5	Nyttedyr i økologisk raps og hestebønne	-	394	§2
6	Den uundværlige Ø-ko: græsaseret kødproduktion	-	345	§2 + §6
7	Økologisk Markdag	-	328	§2
8	Stribedyrking i økologisk planteavl	-	325	§2
9	Den gode opstart for økologiske æglæggere	-	185	§2
10	Mere biogasgødning til økologiske bedrifter	-	122	§2
Rådgivning i alt		0	4.061	
Forskning og forsøg				
11	Økologiske markforsøg til udvikling af økologien	-	950	§4
12	Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)	-	939	§4
13	Grise i skov	-	284	§4
14	Lupin – ny start med sikker dyrking	-	278	§4
15	Carbon-Farm 2 – Bæredygtige dyrkningssystemer i landbrug	-	264	§4
16	Nye strategier for økologisk ægproduktion med reduceret fosfor (ORPHEUS)	-	100	§4
Forskning og forsøg i alt		0	2.815	
Ovennævnte projekter er overdraget fra hhv. Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening.				
Landbrug & Fødevarer i alt		1.305	943	
Afsætningsfremme				
17	Økologi på uddannelser 2021	595	469	§6
18	Økologi på uddannelser 2020	410	331	§6
Afsætningsfremme i alt		1.005	800	
Uddannelse				
19	Mere økologi i landbrugsuddannelsen	300	143	§2
Uddannelse i alt		300	143	
Aarhus Universitet i alt		668	668	
Forskning og forsøg				
20	Kortlægning af dansk økologisk mejerimælk - Danmilk	476	476	§4
21	Bekæmpelse af snudebiller i økologisk hvidkløverfrø	192	192	§4
Forskning og forsøg i alt		668	668	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

1. Fondens ordinære pulje

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt		68	63	
Rådgivning				
29	Klogere på biodynamiske principper og praksis - kurser for landmænd, medarbejdere og konsulenter	68	63	§2
Rådgivning i alt		68	63	
Landbrug & Fødevarer, SEGES Innovation i alt		4.574	0	
Rådgivning				
-	Et robust økologisk jordbrug - Økologikongres 2021	700	-	§2
-	Stribedyrkning i økologisk planteavl	500	-	§2
-	Klimavenlig afgræsning i den økologiske mælkeproduktion	565	-	§2
-	Nyttedyr i økologisk raps og hestebønne	400	-	§2
-	Økologisk Markdag	350	-	§2
-	Mere biogasgødning til økologiske bedrifter	141	-	§2
Rådgivning i alt		2.656	0	
Forskning og forsøg				
-	Økologiske markforsøg til udvikling af økologien	1.218	-	§4
-	Grise i skov	300	-	§4
-	Lupin – ny start med sikker dyrkning	300	-	§4
-	Nye strategier for økologisk ægproduktion med reduceret fosfor (ORPHEUS)	100	-	§4
Forskning og forsøg i alt		1.918	0	
Ovennævnte projekter er overdraget til Innovationscenter for Økologisk Landbrug.				
Puljen i alt		11.556	10.224	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

2. Særlig pulje: Eksportfremme

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtterege
VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere				
Økologisk Landsforening i alt		5.784	4.669	
Afsætningsfremme				
1	BioFach 2021 – platform for kommercielt udbytte, viden og netværk	2.358	1.753	DMG
2	Branding som døråbner for økologisk eksportudvikling	900	769	§6
3	PLMA – platform for øget økologiekспорт, netværk og videndeling	782	507	DMG
4	Kædebearbejdning på 4 europæiske vækstmarkeder	600	592	§6
5	BioFach - forprojekt til 2022	593	537	DMG
6	Sådan får du bæredygtighedsstatus på eksportmarkedet	551	511	§6
Afsætningsfremme i alt		5.784	4.669	
Landbrug & Fødevarer i alt				
Afsætningsfremme		5.723	3.316	
7	Deltagelse og markedsføring af økologiske fødevarer på ANUGA 2021	2.376	2.103	DMG
8	Økologiske foodservice indsats på nøglemarkeder	714	485	§6
9	Kompetenceudvikling hos japanske øko nøgleaktører	599	17	§6
10	Samarbejde og videndeling om øget økologiekспорт til Kina og andre fjernmarkeder	470	69	§6
11	Markedsfremstød til Japan – økologisk eksport til det japanske marked	447	36	DMG
12	Deltagelse og markedsføring af økologiske produkter på BioFach China 2020	547	203	§6
13	Fremstød i Italien for økologiske fødevarer	316	211	DMG
14	Udvikling af økologisk eksport til Finland	254	192	DMG
Afsætningsfremme i alt		5.723	3.316	
Food from Denmark i alt				
Afsætningsfremme		1.319	1.058	
15	Økologisk fællesstand på ANUGA 2021	599	599	DMG
16	Økologisk eksportnetværk – vidensplatform for kompetenceudvikling	225	225	§6
17	Markedsføring af dansk økologi på verdens største private label messe – PLMA Amsterdam 2020	495	234	DMG
Afsætningsfremme i alt		1.319	1.058	
Producentsammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt				
Afsætningsfremme		757	270	
18	Biohoteller, Biomentorer og økologiske grossister i Tyskland	401	270	DMG
19	To Japan from Denmark – eksportfremstød af danske økologiske fødevarer til Japan	356	0	
Afsætningsfremme i alt		757	270	
Puljen i alt		13.583	9.313	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

3. Særlig pulje: National afsætningsfremme

Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Note			

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Økologisk Landsforening i alt	6.708	6.291	
Afsætningsfremme			
1 Det Økologiske Spisemærke – fra mærke til værktøj	1.723	1.677	\$6
2 Formidlingsprojekt: Økologi – fire principper for bæredygtighed	1.491	1.464	\$6
3 Generation Ø kampagne	1.350	1.328	\$6
4 Sådan får du bæredygtighedsstatus på hjemmemarkedet	1.325	1.016	\$6
5 Økologi på efterskoler	819	806	\$6
Afsætningsfremme i alt	6.708	6.291	
Landbrug & Fødevarer i alt	3.928	3.821	
Afsætningsfremme			
6 Mere Økologi til foodservice	1.600	1.588	\$6
7 Styrket markedsposition for økologisk ost	600	600	\$6
8 Book en mark	500	481	\$6
9 Future Generation Økologi	479	439	\$6
10 Safari 2021 – Øko-gris med velfærd i indkøbskurven	613	613	\$6
11 Mere økologi hos slagterne – indsats hos supermarkeds- og privatlagtere	136	100	\$6
Afsætningsfremme i alt	3.928	3.821	
Forbrugerrådet, Tænk i alt	935	935	
Afsætningsfremme			
12 Økologi Fordi	702	702	\$6
13 Økologi Fordi (2020)	233	233	\$6
Afsætningsfremme i alt	935	935	
Dansk Vegetarisk Forening (DVF) i alt	597	597	
Afsætningsfremme			
14 Flerstrengt indsats for fremme af økologiske vegetariske produkter	597	597	\$6
Afsætningsfremme i alt	597	597	
Foreningen for ORIGINALER i alt	600	576	
Afsætningsfremme			
15 ORIGINAL til Dansk Cater	600	576	DMG
Afsætningsfremme i alt	600	576	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

3. Særlig pulje: National afsætningsfremme

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Halkær Kro og Kulturhus				
		369	338	
Afsætningsfremme				
16	Bonden, Kokken og Fødevarevirksomheden – Nordjysk ØKO-udvikli	369	338	DMG
Afsætningsfremme i alt				
369				
338				
Øens Have aps i alt				
		305	305	
Afsætningsfremme				
17	Bylandbrug på Refshaleøen	305	305	DMG
Afsætningsfremme i alt				
305				
305				
Food Organisation Denmark i alt				
		268	265	
Afsætningsfremme				
18	Bønnemøder – fremtidens økologiske måltid	268	265	§6
Afsætningsfremme i alt				
268				
265				
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt				
		296	240	
Afsætningsfremme				
19	Flere biodynamiske produkter i sortimentet og på menuen	296	240	§6
Afsætningsfremme i alt				
296				
240				
Hotel- og Restaurantskolen i alt				
		1.023	172	
Afsætningsfremme				
20	Revitalisering og digitalisering af kokkebogen – et stærkt råvarefokus og et økologisk mindset	847	0	§6
21	Økologisk charcuterie – fra håndværk til højværdiproduktion	176	172	§6
Afsætningsfremme i alt				
1.023				
172				
Den Grimme Ølling ApS				
		250	153	
Afsætningsfremme				
22	Den Grimme Ølling – dokumentarfilm om dansk økologi gennem 30	250	153	§6
Afsætningsfremme i alt				
250				
153				
Puljen i alt				
		15.279	13.693	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2021

4. Særlig pulje: Viden & Kompetence

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2021 (ikke revideret)	Regnskab 2021	Specifikation af anvendt statsstøtteregel
------	------------------	--------------------------------------	---------------	---

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt	0	3.728
---	----------	--------------

Rådgivning			
1	Tjek 2021		2.300 §3
2	Omlægningstjek og kompetenceopbygning til nye økologiske landmænd	-	813 §§2+3
3	Omlægningstjek, udvikling og kompetencer hos økologiske landmænd	-	598 §§2+3
4	Omlægningstjek i boringsnære beskyttelsesområder	-	17 §3
Rådgivning i alt		0	3.728

Ovennævnte projekter er overdraget fra hhv. Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening.

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	271	271
--	------------	------------

Rådgivning			
5	Biodynamiske tjek - omlægning, fastholdelse og udvikling	271	271 §3
Rådgivning i alt		271	271

Landbrug & Fødevarer, SEGES Innovation i alt	6.605	0
---	--------------	----------

Rådgivning			
-	Omlægningstjek, udvikling og kompetencer hos økologiske landmænd	3.283	0
-	Omlægningstjek og kompetenceopbygning til nye økologiske landmænd	2.892	0
-	Omlægningstjek i boringsnære beskyttelsesområder	430	0
Rådgivning i alt		6.605	0

Ovennævnte projekter er overdraget til Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Økologisk Landsforening i alt	2.509	0
--------------------------------------	--------------	----------

Rådgivning			
-	Tjek 2021	2.509	0
Rådgivning i alt		2.509	0

Ovennævnte projekt er overdraget til Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Puljen i alt	9.114	3.999
---------------------	--------------	--------------

Fonden for økologisk landbrug - Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019	Regnskab 2020	Regnskab 2021
INDTÆGTER:					
Overført fra forrige år	39.685	35.533	35.926	38.888	44.176
Produktionsafgifter	0	0	0	0	0
Promillemidler	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Særbevilling og anden indtægt	30.002	30.038	31.059	30.215	61.000
Renter	-216	-164	-87	-201	-386
I. Indtægter i alt	79.471	75.407	76.898	78.902	114.790
UDGIFTER:					
Samlede tilskud fordelt på formål					
Afsætningsfremme	26.906	24.936	23.378	20.015	24.300
Forskning og forsøg	4.821	4.942	5.581	4.908	4.069
Produktudvikling	0	0	0	0	0
Rådgivning	9.203	7.266	7.341	8.747	8.717
Uddannelse	273	346	259	82	143
Sygdomsforebyggelse	0	0	0	0	0
Sygdomsbekæmpelse	0	0	0	0	0
Dyrevelfærd	0	0	0	0	0
Kontrol	0	0	0	0	0
Særlige foranstaltninger	0	0	0	0	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	1.971	849	35	0	0
II. Udgifter til formål i alt	43.174	38.339	36.594	33.752	37.229
Fondsadministration					
Fondsadministration - særpuljer	464	471	366	365	495
Revision	127	184	141	194	163
Advokatbistand	88	42	38	46	32
Effektvurdering	82	76	1	6	8
Ekstern projektvurdering	0	0	0	0	0
Bestyrelseshonorar/befordringsgodtgørelse	3	369	370	363	498
Tab på debitorer	0	0	500	0	0
III. Administration i alt	764	1.142	1.416	974	1.196
IV. Udgifter i alt	43.938	39.481	38.010	34.726	38.425
Overførsel til næste år	35.533	35.926	38.888	44.176	76.365
Overførsel til næste år i pct. af årets udgift	80,9	91,0	102	127	199

P:\Barnaer\cd\klumma\erhvaegjfe\YQZMLCO-FZL5UAF6-Q5P0ZV4-H3MNMBNKKHMULTV-PPHNR0X

Fonden for økologisk landbrug - Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019	Regnskab 2020	Regnskab 2021
Supplerende oplysninger:					
Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere					
1 Økologisk Landsforening	18.964	17.985	16.409	18.216	11.589
2 Innovationscenter for Økologisk Landbrug	0	0	0	0	10.604
3 Landbrug & Fødevarer	6.849	6.885	6.862	3.188	8.080
4 Food from Denmark	483	0	956	130	1.058
5 Forbrugerrådet Tænk	0	0	0	599	935
6 Aarhus Universitet	538	745	1.816	1.786	668
7 Dansk Vegetarisk Forening (DVF)	0	0	382	399	597
8 Foreningen for ORIGENALER	0	0	0	0	576
9 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug	568	585	282	708	574
10 Center for Frilanddyr (tidl.Udviklingscenter for Husdyr på Friland)	552	398	230	299	451
11 Halkær Kro og Kulturhus	0	0	0	0	338
12 Producentensammenslutningen Bio Aus Dänemark	483	0	901	203	270
13 Øens Have	0	0	0	0	305
14 HortiAdvice	0	0	0	265	297
15 Food Organisation Denmark	0	0	0	0	265
16 Ecoviden	0	0	0	263	215
17 Hotel - og Restaurantskolen	0	0	0	339	172
18 Den grimme ølling	0	0	0	0	153
19 Hegnsholt	0	0	0	150	82
- Landbrug & Fødevarer, SEGES	6.931	6.109	5.176	6.312	0
- Producentensammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS)	762	753	700	726	0
- Frugtformidlingen	0	0	287	114	0
- Økologisk VKST	0	0	226	55	0
- Organic by Nørskov / NewNordica ApS	483	339	1.282	0	0
- Randers Regnskov	0	0	481	0	0
- Zealand Business College	0	0	531	0	0
NORM IVS	405	161	73	0	0
- Fonden Københavns Madhus	2.770	2.809	0	0	0
- Agrologica	500	500	0	0	0
- By Land Gro	0	320	0	0	0
- Danmarks Biavlerforening	257	272	0	0	0
- GartneriRådgivningen a/s	300	253	0	0	0
- Velfærdsdelikatesserne, UHF	0	225	0	0	0
- Producentensammenslutningen Sønderjysk Økologi	514	0	0	0	0
- Producentforeningen De Økologiske Gårdbutikker	450	0	0	0	0
- SØRIS A/S	355	0	0	0	0
- Hans Henrik Thomsen	325	0	0	0	0
- Børnehuset Bakkebo	250	0	0	0	0
- Økologisk Rådgivning	159	0	0	0	0
- Producentensammenslutningen Økologi Nord	112	0	0	0	0
- Kernegaarden Fejø	78	0	0	0	0
- Havredal Praktiske Uddannelser	46	0	0	0	0
- Seerupgaard Udvikling	40	0	0	0	0
I alt	43.174	38.339	36.594	33.752	25.640

PEBarnaecidkikurmetnmgjfeYXOZLCOZIZBMA4E-9F0ZVH-SAMMERNHKKHMCTVY-88NH8DXY

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Pulje – Ordinær

1 Et robust økologisk jordbrug - Økologikongres 2021

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at samle den økologiske værdikæde, fra producent til forbruger, til facilitering af netværk og formidling af ny viden, der sikrer primærproducenternes faglighed og konkurrencekraft.

Projektets aktiviteter:

Projektet har bidraget til gennemførelse af en vellykket to dages Økologikongres i november 2021. De opgaver og aktiviteter, der er gennemført i projektet er følgende: Planlægning af et relevant og mangfoldigt kongresprogram, med højaktuelle emner og kompetente oplægsholdere. Der var i alt 35 temamøder og 3 plenummøder. Der var i alt 120 oplægsholdere og ordstyrer, der bidrog til en vellykket økologifaglig formidling til de deltagende økologiske landmænd, rådgivere, forskere, styrelser, studerende med mange flere. I udstillingsområder, der var etableret som en del af kongressen var der rig mulighed for netværk og dialog under hele kongressen.

---

2 Ren Recirkulering – madaffald til økologisk kvalitetsgødning

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Projektets formål er at optimere tilgængelig og kvalitet/renhed af den recirkulerede gødning og undersøge potentielle negative konsekvenser (og eliminere disse) ved udbringning af recirkuleret madaffald på landbrugsjord.

Projektets aktiviteter: Projektet gennemføres i fire arbejdsplaner:

Arbejdsplan 1 Fyrtårnsprojekt – fra storkøkken til kvalitetsgødning

I kortlægning af proces og barriere ved recirkulering af madaffald samarbejdes med økologiske hospitalskøkkener i Region Midtjylland om optimering af indsamling, bearbejdning, behandling og udbringning af madaffald med en høj renhed og økologiandel hos en lokal økologisk landmand. Der er efter regionens ønske afprøvet en kombination af affaldskværen og en varmekomposteringscontainer opsat ved landmanden. Denne løsning viste sig ikke at være optimal hverken ift. håndtering, logistik- og næringsstofudnyttelse. Der blev høstet værdifulde erfaringer for barrierer og muligheder for recirkulering i praksis - og den gennemførte analyse og forsøg indikerer at afgang er en bedre løsning. Der er gennemført analyser af renhed og næringsstofsammensætning, indsamling, forarbejdning og et demonstrationsforsøg. Resultaterne er bearbejdet og formidlet ved møder, fagligt notat, video og artikler. Udover samarbejdet med Region Midtjylland, omfatter AP1 også dialog med udvalgte kommuner og forsyningselskaber i hhv. Østjylland og hovedstadsområdet.

Arbejdsplan 2: Væk med plast og andre urenheder

I AP2 undersøges omfanget af plast og fysiske urenheder i madaffald og mængder af fysiske urenheder i gødningsproduktet via analyse pulp fra forbehandlingsanlæg. Der er indsamlet data og udtaget analyser med henblik på at kortlægge mængde og kilder til plastforurening i madaffald fra 6 danske forbehandlingsanlæg. Prøverne skal analyseres for indhold af både plast og mikroplast. Det har været vanskeligt at finde egnede laboratorier, der kan analysere prøverne for mikroplast i Danmark. Derfor har det været nødvendigt, at få analyserne foretaget på Coventry University i England. Vanskeligheder med at finde et egnet laboratorium, udfordringer med udtagning af prøven på flere anlæg og slutteligt øget administration som følge af Brexit ved forsendelse af prøver til England, betyder at analyseresultaterne fra Coventry først vil foreligge i 2022. Sideløbende er gennemført workshop, data indsamling og interviews for at undersøge økologiske landmænds holdning og forventning til renhed og kvalitet, hvis de skal anvende madaffald til gødning på deres afgrøder, er undersøgt. Resultaterne fra undersøgelsen bearbejdes og formidles, og videreføres i det videre arbejde med at minimere plastforurening i afgasset madaffald i projektets år 2 og 3.

Arbejdsplan 3: Plast fra recirkulerede produkter i gødning og landbrugsjord

AP 3 sigter mod at undersøge (og minimere) konsekvenserne ved at udbringe den recirkulerede gødning på jorden. I AP 3 undersøges muligheden for at måle nedbrydelighed og effekt af plastforurening i dyrkningsjord. I 2021 er der gennemført et litteraturstudie af plast og mikroplast mængder og effekt af plast og mikroplast i landbrugsjord. Ligeledes er der undersøgt egnet metode til forsøgsmæssig afprøvning og vurdering af plastics nedbrydelighed i jord. Der er fundet egnede forsøgsarealer og udtaget R-dna analyser om indvirkning, der fremadrettet skal bidrage til at undersøge plastics effekt på jordens mikroliv.

Arbejdsplan 4: Formidling, kampagne og dialog med/mellem forbruger og landmænd

I denne arbejdsplan iværksættes og understøttes formidling af projektets mål, udfordringer og resultater gennem målrettet dialog om forudsætninger, for at udbringe affald på afgrøder med hhv. forbrugere og landmænd. Der er gennemført

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

undersøgelser af forventninger og dialog om værdien af at tilbageføre næringsstoffer fra madaffald til jorden, og dermed reetablere flowet af næringsstof fra by til land. Der har været fokus på at formidle projektets arbejde i forhold til at sikre kvalitet og renhed i indsamling og håndtering af ressource udnyttelsen uden at kompromittere jordens frugtbarhed, økologiens troværdighed eller vores fødevarerikkerhed.

---

3 Klimavenlig afgræsning i den økologiske mælkeproduktion

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan holistisk afgræsning påvirker græsudbytte, græskvalitet, mælkeproduktion og klimabelastning ved græs-baseret økologisk mælkeproduktion.

Projektets aktiviteter:

1. Videnindsamling og erfaringer med konceptet holistisk afgræsning

Der er arbejdet med case-beskrivelser af bedrifternes praksis for grovfoderproduktion og hvordan det indpasses i holistisk afgræsning. Der er udarbejdet udkast til artikel om hvordan grovfoderproduktion praktiseres i samspil med holistisk afgræsning (publiceres i 2022).

2. Mælke- og græsmarksproduktionen samt græskvalitet

Monitorering af mælke- og græsmarksproduktionen i afgræsningssæsonen på de to case-bedrifter, som blev udvalgt i 2020 fortsatte i 2021. Der er indsamlet og opgjort data om mælkeproduktionen. Der er 4 gange udtaget klip af græs før og efter foldskifte af græs og målinger i 1 udvalgt afgræsningssæson på hver af de to bedrifter. De indsamlede klip af græsset er analyseret for næringsstof-indhold og foderværdi. Ædeadfærd: Der er gennemført observationer af ædeadfærd på de to case-bedrifter. Der er udarbejdet en artikel om resultaterne af observationerne om ædeadfærd ved holistisk afgræsning.

3. Videnudredning om kulstofindlejring ved holistisk afgræsning.

Der er taget jordprøver på to udvalgte græsmarker på de to case-bedrifter. Prøverne er analyseret for kulstofindhold. - Der er lavet litteraturstudie om kulstofbinding og kulstofbinding i holistisk afgræsning. En planlagt workshop om resultaterne fra litteraturstudiet måtte aflyses på grund af manglende tilslutning som følge af Covid-19. Resultaterne blev præsenteret på et fælles projektmøde 10. december 2021. Projektet har bidraget til webinar "Sådan reducerer du klimabelastningen fra din øko-malkekvægbedrift", afholdt 3. februar 2021.

---

4 Husdyr på farten

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Projektets formål er at bidrage til at skabe et bedre samspil mellem planter, miljø og dyrevelfærd via mobile husdyrproduktioner i marken.

Projektets aktiviteter:

Fokus ved dette projekt var at videreformidle om mobile dyrehold samt skabe et netværk internt mellem producenter med dette. Der blev afholdt et online åbent hus-arrangement for mobile svinestalde på Egholm i april. Arrangementet blev live-streamet på Facebook. Der blev afholdt en temadag for mobile æglæggere i november, hvor interessenter hørte oplæg om lovgivning, fugleinfluenza og brystbensfrakturer. I forbindelse med projektet er der indsamlet viden hos kvægproducenter, svineproducenter og fjerkræproducenter med mobile stalde. Dette er blevet gjort ved at besøge producenter og udfylde spørgeskema. Dette har for de mobile hønsehold mundet ud i et katalog, der informerer om de tilgængelige mobile hønsehuse i Danmark. Der blev holdt en studietur til Tyskland, hvor en tysk svineproducent viste sine mobile vogne. Af arrangementer er der blevet afholdt 2 erfa-møder for producenter med mobile hønsehuse og 1 for mobile svineproducenter.

---

5 Nyttedyr i økologisk raps og hestebønne

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at undersøge anvendelsesmuligheder og effekter af nyttedyr i økologisk vinterraps og hestebønner, for at bidrage til at øge arealet med flere hjemmeavlede fedt- og proteinafgrøder.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets aktiviteter:

Delopgave 1: Indsamling af viden

I første halvår af 2021 er der indhentet viden og erfaringer om artsvalg, etablering, placering og effekter af blomsterstriber målrettet udvalgte nøglearter af nytte dyr. Desuden er der blevet hentet viden om vigtigheden af samtænkning af tiltag med det omkringliggende landskab med henblik på at "forvalte bestande" af nytte dyr på bedriftsniveau. Samtidigt er udbringning af nytte dyr blevet gransket i forhold til plante-skadedyr-nytte dyr komplekset, livsfasen og udviklingsstadier af specifikke potentielt relevante skade- og nytte dyr er blevet undersøgt særligt ift. timing, som er afgørende for succes med metoden.

Delopgave 2: Afprøvning og demonstration

Den ene demonstrationsejendom etablerede to blomsterstriber langs en hestebønnemark, mens den anden demonstrationsejendom anlagde en tidligt sået blomsterstribe i kanten af marken i august, hvor der er sået vinterraps i sæsonen 2021/22. Der blev udbragt rovbiller tre gange i rapsmarken (september) med en til lejligheden udviklet lavpraktisk og mere økonomisk metode (ATV med dispensere). Der blev lavet effektvurderinger på følgende vis: Hestebønnemark - visuelle observationer, fotosensorering, juni-august. Rapsmark - gule fangbakker, fotosensorering august-november. (+ forår 2022 visuel vurdering).

Delopgave 3: Implementering og formidling

Markvandring blev afholdt i forbindelse med udbringning i september 2021 i vinterrapsen. I november afvikledes et webinar om forvaltning af nytte dyr på bedriften med fokus på blomsterstriber. 2 artikler til fagbladet Økologisk Inspiration til jordbruget om valg af blomsterarter og habitatforvaltning. Facebook-opslag om hhv. blomsterstriber og udbringningsmetoden. Opdatering af inspirationskataloget.

---

6 Den uundværlige Ø-ko: græs-baseret kødproduktion

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet med projektet er at sikre fællesskab blandt dyreholdere omkring en rentabel kødproduktion, samt at synliggøre koens vigtige rolle i opbygningen af en levende og frugtbar jord.

Projektets aktiviteter:

AP1 Grundlag for konceptudvikling og organisering af netværk:

I samarbejde med et netværk af kødkvægsproducenter, rådgivere, kokke og køkkenansvarlige er der arbejdet med udvikling af kriterier for græskød med inspiration fra andre græs-baserede koncepter i udlandet. Via spørgeskemaundersøgelse, netværk og informationssøgning er der indsamlet erfaringer fra tidligere projekter om kriterieudvikling, information om krav til produktion af kød fra græsfodrede dyr, samt gjort erfaringer med forening af producenter i et nyt fællesskab. Kødgrossister, slagterier, køkkener og restauranter er kontaktet med henblik på at afsøge interessen for at starte markedsføring og eventuelle samarbejds muligheder med det foreliggende forslag til græskødkriterier og potentialet i antal leverandører og leveringsmuligheder. Der er dialog med nøglepersoner i afsætningsled og planlagt møder og besøg i 2022 - i DK og i udlandet. Fællesskab for producenter – website og Facebook Via egne og eksterne netværk er kødproducenter, der er interesserede i at samles i et fællesskab med fokus på græs-baseret fodring blevet inviteret til workshops i efteråret 2021. Der er udsendt en online-spørgeskemaundersøgelse til kødkvægsproducenter om deres produktion og deres muligheder, for at kunne leve op til de kriterier for et græskødkoncept. Arbejdet med at udarbejde en kort beskrivelse af hver enkelt produktion er i gang og det vil fremgå af et Danmarkskort med en kort beskrivelse, samt eventuelle links til producenternes egne hjemmesider.

AP2 Vidensdeling og koens rolle i økosystemet

Koens rolle i økosystemet Faglige anbefalinger, konklusioner og visuel formidling fra arbejdet i landmands- og ekspertgrupper i projektet "Naturkvæg", støttet af Kvægafgiftsfonden er benyttet til synergi med dette projekt i forhold til information og formidling om koens vigtige rolle i økosystemet. Værktøjskasse til græsmanagement En oversigt over redskaber til optimalt græsmanagement er tilgængelig på hjemmesiden. Vidensdeling for producenter og rådgivere. I efteråret 2021 er der afholdt workshops for interesserede producenter og rådgivere med diskussion af baggrunden for græs-baseret økse-kødsproduktion og de kriterier, der indgår i konceptet. Møderne havde til formål at klæde nuværende og fremtidige producenter på til at indgå i fællesskabet omkring produktion af græskød, herunder arbejdet med at indarbejde de ønskede indsatser i deres produktion, samt at skabe netværk i værdikæden.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

7 Økologisk Markdag

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at udvikle en landsdækkende økologisk markdag, hvor landmænd kan indsamle ny praksisorienteret viden med henblik på at styrke det økologiske håndværk og sikre økologiens konkurrencekraft.

Projektets aktiviteter: I

2021 er planlægningsarbejdet for alvor gået i gang. Erholm Gods ved Aarup på Fyn er valgt som lokalitet og datoen er sat til den 15. juni 2022. I samarbejde med de lokale økologirådgivere, ICROFS og maskinbranchen er der udarbejdet udkast til program for gennemførelse af dagen med oplæg og temaer, der har faglig og aktuel relevans for økologiske landmand. Derudover er der udarbejdet en plan for anlæggelse af demoparceller og arealer til fremvisning af maskiner på dagen i 2022. I 2021 er der i samarbejde med firmaer anlagt 11 demoparceller med rajgræs, strandsvingel og kløvergræsblandinger, samt 7 vinterhvedesorter og 2 parceller med gødsning af vinterhvede. Der er i løbet af 2021 informeret og annonceret bredt ud om Økologisk Markdag i 2022. Det er blandt andet sket via projektets samarbejdspartnere, ved stand på ØkoTræf d. 11. juni og Økologikongres d. 25-26 november 2021 med uddeling af flyers og "ØkoMarkdag" kaffekrus. Desuden er der informeret og annonceret om Økologisk Markdag 2022 på Landbrugsinfo, nyhedsbrev på Innovationscentrets hjemmeside og opslag på Facebook. Der er desuden oprettet et informations- og tilmeldingssite for Økologisk Markdag.

---

8 Stribedyrkning i økologisk planteavl

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at styrke økologisk planteavl gennem funktionel biodiversitet. Dette gør både den enkelte afgrøde og det samlede system mere robust, hvorved der kan opnås højere og mere stabile udbytter.

Projektets aktiviteter:

Delopgave 1: Opsamling af erfaringer fra udlandet.

I denne delopgave er der ved litteraturstudier og online møder, indsamlet erfaringer fra Holland, med et specifikt fokus på afgrøder, som er, eller kan blive, aktuelle i Danmark såsom kartofler, hestebønner, buskbønner, majs, sukkerroer og korn. Stribedyrkning med blandinger af en- og flerårige kulturer, inddrages ligeledes som et element i den generelle vidensindsamling. Der er formidlet via artikler og på Økologikongres 2021.

Delopgave 2: Planlægning og enkle afprøvninger.

Demoarealer hos landmænd og mere veldokumenterede forsøgsarealer er startet op. Projektet har bistået RDD-projekt StripCrop med udformning af et komplekst forsøgsareal på Nordic Beet Research, Holeby. Formidling via fysisk fremvisning

Delopgave 3: Test på økologiske landbrug.

Der er kontakt med 3 landbrug, der har forskellige tilgange til udvikling af stribedyrkning. En er allerede i gang med et enkelt system. De to andre er klar til at gå i gang. Formidling via markvandring.

---

9 Den gode opstart for økologiske æglæggere

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Projektets formål er at sikre optimal opstart for økologiske æglæggere under alle forhold for at sikre høj dyrevelfærd i æglægningsperioden og sikre sund produktionsøkonomi for den økologiske ægproducent.

Projektets aktiviteter:

AP1: Identifikation af faktorer, som påvirker opstartsperioden (etagesystemer):

- Der er lavet litteratursøgning for at finde frem til, hvad der sikrer en optimal opstart for økologiske æglæggere under alle forhold. Her er Økohøne 100 inddraget til vidensindsamlingen. Der er ud fra dette lavet en model/interviewguide til registrering af faktorer, som vurderes at påvirke opstartsperioden.
- Der er lavet besøg og interview af 3 producenter med etagesystemer, 2 opdrættere med opdræt i etagesystem samt en producent uden etagesystem.

AP2: Netværksaktiviteter og formidling:

- Der er på nuværende tidspunkt lavet en artikel til Økologi Nu, som omhandler viden fra AP1.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

10 Mere biogasgødning til økologiske bedrifter

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er gennem kontakt og samarbejde med landets biogasanlæg, at øge adgangen til gødning til de økologiske bedrifter, for dermed at forbedre de økologiske udbytter og økonomi.

Projektets aktiviteter:

Delaktivitet 1: Aktuel status på biogasanlæg

Der er lavet en opdatering på den oversigt, der blev udarbejdet i 2020, med et opdateret kort over biogasanlæg.

Delaktivitet 2: Løsningsmodeller

Der er gennemført dialog med Landbrugsstyrelsen om centrale udfordringer og styrelsens vejledninger er blevet formidlet. Der er også udarbejdet et notat om de økologiske branchebefalinger på biogasområdet.

Delaktivitet 3: Formidling

Der er vist præsentationer på fire fagmøder. Der er udsendt omtale af aktiviteterne og resultaterne i delaktivitet 1 og 2. Der er udarbejdet en video til formidling af arbejdet.

---

11 Økologiske markforsøg til udvikling af økologien

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er, at økologiske landmænd kan forbedre deres produktion på basis af veldokumenteret viden, og dermed opnå højere udbytter, mere stabil produktion, og indføre nye dyrkningsmetoder.

Projektets aktiviteter:

Arbejdsplan 1: Næringsstofforsyning til forårssåede afgrøder og rettidig såning.

Der er gennemført fem forsøg med delt gødskning i vårsæd. Forsøgene blev anlagt i efteråret 2020. I efteråret 2021 er der igen anlagt fem forsøg efter samme forsøgsplan, samt et ekstra forsøg i forsøgsserien.

Arbejdsplan 2: Økologisk vinterraps – forbedret næringsforsyning.

Der er gennemført to forsøg med gødskning af vinterraps til høst i efteråret 2021. Der er gennemført tre forsøg med bælgeplanter i vinterraps til høst i efteråret 2021. Der er i efteråret 2021 anlagt et ekstra forsøg i forhold til planlagt, gældende for begge forsøgsserier.

Arbejdsplan 3: Majs – sikker start af afgrøden.

Der er gennemført tre forsøg med priming af majs. Der er gennemført tre forsøg med gødskning af majs. Der var planlagt anlæg af fire forsøg, men ét forsøg med placering af gylle blev stoppet på grund af nedbør i foråret, hvorfor det ikke var muligt at udbringe gylle.

Arbejdsplan 4: Ukrudt – biologi og mekanisk renholdelse.

Der er gennemført tre forsøg med forskellige ukrudsstrategier i sædskiftet. 2021 var tredje år med fastliggende forsøg, der blev anlagt i 2019. Et forsøg er kasseret pga. fejlsåning ved ombytning på leddene. Et forsøg er ikke høstet forsøgs-mæssigt pga. vand og strukturskade på arealet.

Arbejdsplan 5: Alternativer i kornproduktionen

Der er gennemført fire forsøg med vårsæd sået i efteråret i arterne vårhvede, vårtriticale og vårrug. I efteråret 2021 er der anlagt fem forsøg efter samme plan samt et ekstra forsøg for at øge datagrundlaget. Forsøgene blev fremvist på markvandring den 30. juni i Sønderjylland i samarbejde med Syddansk Økologi. Markvandring den 27. juli på Bornholm. De to anlagte forsøg med Kernza hvede er blevet stoppet pga. manglende fremspiring.

Arbejdsplan 6: Efterafgrøder – etableringssikkerhed.

Der er anlagt syv forsøg med efterafgrøder etableret i kraftige kornafgrøder i 2021 og der blev gennemført seks forsøg. Der blev afholdt markvandring den 22. juni 2021 i Lemvig i samarbejde med Lemvigegnens Landboforening. Fælles for alle arbejdsplaner Resultaterne for samtlige arbejdsplaner er offentliggjort i Landsforsøgene 2021 og i Nordic Field Trial System (NFTS).

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

rona. 6.5 Opsamling af ny viden i et katalog og i videoer – Katalog publiceret i november 2021: https://issuu.com/julie_rohde_birk/docs/robust_katalog 6.6 Formidling gennem diverse TV indslag, trykte medier og SoMe 6.7 Hjemmeside publiceret i 2020: <https://robust-skovlandbrug.dk/> 6.8 Plant et træ gennemført som offentligt arrangement i forbindelse med plantning på Forum Østergaard.

---

13 Grise i skov

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at udvikle et koncept, der kombinerer skovdrift og griseproduktion. Konceptet skal imødekomme forbrugers ønsker om øget dyrevelfærd og mindske klima- og miljøbelastning.

Projektets aktiviteter:

I det første projekt år (2021) er følgende aktiviteter gennemført:

- Eksisterende skriftlig litteratur, koblet med indsamlede praktiske erfaringer fra sohold i forskellige former for beplantning med buske og træer, er gennemgået og sammenskrevet. Det drejer sig primært om resultater fra projektet "Økologiske grise i harmoni med arealet" samt en rapport udarbejdet af Aarhus Universitet (AU) til Miljøstyrelsen. Rapporten fokuserer på miljøregnskabet.
- Faglige kompetencer fra Skovskolen, Københavns Universitet er inddraget som ekstern bistand. Sammen er der aflagt besøg i besætninger, hvor beplantning i sofolde allerede praktiseres. Ud fra disse besøg, hvor landmændenes erfaringer er indsamlet, er der udarbejdet optimerede koncepter med fokus på valg af træarter, robusthed, kombination af træer og buske, plantetæthed og potentiale for at udnytte beplantningen som et salgsprodukt. Der er lagt vægt på en varieret beplantning, der sikrer lang blomstringstid til gavn for insektlivet. Derudover er det vurderet om beplantningen rummer en risiko for giftige frugter/bær og deres påvirkning på grise.

---

14 Lupin – ny start med sikker dyrkning

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at lupin kommer til at supplere markært og hestebønne, så det er muligt at have et bæredygtigt økologisk sædskifte med bælgplanter, og lupiner kan bidrage positivt til landmandens økonomi.

Projektets aktiviteter:

I projektet er der etableret en pionergruppe bestående af seks økologiske landmænd og to konsulenter. Der er afholdt to møder i pionergruppen, hvor det er diskuteret hvilke indsatser det er væsentligst at lægge vægt på. Der er foretaget en monitoring i 36 økologiske lupinmarker og data er blevet opgjort og formidlet. Der er udarbejdet en mere uddybende dyrkningsvejledning til vækstsæson 2022.

---

15 Carbon-Farm 2 – Bæredygtige dyrkningssystemer i landbrug

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at øge indtjening, kulstofopbygning, biodiversitet og reducere klimapåvirkningen fra dansk dyrkningsjord ved at videreudvikle, dokumentere og udbrede bæredygtige dyrkningssystemer under danske forhold.

Projektets aktiviteter:

Projektet er delt op i følgende arbejdsplaner med den ansvarlige part nævnt i parentes. Det er kun arbejdsplaner 1 og 4 der er medfinansieret.

AP 1: Udvikling og afprøvning af bæredygtige dyrkningssystemer i konventionel og i økologisk landbrug.

AP-leder: Anton Rasmussen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug. CarbonFarm dyrkningssystemerne udvikles og afprøves i store forsøgsplots i markerne hos de fire landmænd, som deltager i projektet - to økologiske og to konventionelle. Der indgår fire forsøgsbehandlinger i forsøgene, som afprøves på alle fire bedrifter. Det er pløjning som reference i forsøgsled 1 og reduceret jordbearbejdning og Conservation Agriculture i forskellige grader i de øvrige forsøgsled. I forsøgene er der monitoreret sygdomme, ukrudt og skadedyr. Forsøgene danner det vigtige grundlag for undersøgelser af effekter af dyrkningssystemerne, som udføres af Københavns Universitet og Aarhus Universitet i arbejdsplaner 2.1-2.3. Endvidere bruges forsøgene som grundlag for deling og implementering af den opnåede viden gennem artikler og markdemonstrationsdage hos de deltagende bedrifter.

AP 2: Anvendelsesorienteret forskning, der stiller skarpt på klimavinklen ved Conservation Agriculture (CA). AP 2 er opdelt i 4 under-arbejdsplaner: - AP 2.1 Robusthed af jordens dyrkningspotentiale gennem mykorrhizasvampe, glomalin og

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

jord-struktur. AP-leder: Sabine Ravnskov, Århus Universitet, Flakkebjerg. - AP 2.2 Kulstoflagring. AP-leder: Dorette Müller-Stöver, Københavns Universitet. - AP 2.3 Lattergasemissioner fra dyrkningsystemer baseret på CA-principper. AP-leder: Lars Elsgaard, Aarhus Universitet.

AP 3 Teknikudvikling. AP-Ansvarelig: Hans-Henrik Pedersen, FRDK.

AP 4. Projektledelse, formidling og implementering. AP-leder: Anton Rasmussen Innovationscenter for Økologisk Landbrug. Der er stor interesse for arbejdet med dyrknings systemer og resultater fra projektet. Der er holdt en række indlæg om forsøg ved forskellige arrangementer bl.a. på World Soil day 2022. Ligesom der er udarbejdet artikler om udvikling og resultater i både økologiske som de konventionelle forsøg. Arbejdet med en værktøjskasse fra Carbonfarm 1 er fortsat og udgivet i en ny version i 2021. Projektgruppen har holdt 2 koordinerende projektmøder for at sikre fremdrift. I november 2021 er der afholdt et 2 dages opstartsseminar, hvor sammensætning af aktiviteter i projektets arbejdsplaner og koordination heraf på tværs af projektpartener og arbejdsplaner er fremlagt, drøftet og koordineret.

---

16 Nye strategier for økologisk ægproduktion med reduceret fosfor (ORPHEUS)

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at reducere gødningens indhold af P, så ægproducenter kan overholde de nye fosforlofter på 30 - 35 kg P pr. ha pr. år således, at det bliver unødvendigt at udvide arealet til husdyrgødning.

Projektets aktiviteter:

Arbejdsplan 1. Optimering af fosforudnyttelsen i økologisk ægproduktion

Udføres på Aarhus Universitet, og omfatter de videnskabelige undersøgelser, herunder fodringsforsøg med aftagende P-indhold i foderet, med og uden strategisk calcium tildeling, i alt 8 behandlinger. Medarbejdere fra SEGES, og senere medarbejdere fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug (ICOEL) har deltaget i planlægning og opfølgning af det videnskabelige forsøg, og har deltaget i 4 projektmøder i 2021.

Arbejdsplan 2. Udvikling af et nyt fodringskoncept med optimalt P-indhold og strategisk tildeling af calcium. Udføres af DLG i tæt samarbejde med arbejdsplanerne 1 og 4, og omfatter udviklingen af det nye fodringskoncept, optimering og produktion af foderblandingerne til arbejdsplan 1 og 4. Vi har deltaget i udvikling af det nye fodringskoncept, herunder også fastlæggelse af P-niveauer.

Arbejdsplan 3. Ægkvalitet med fokus på skalstyrke

Udføres af DANÆG og omfatter undersøgelser vedr. ægkvaliteten afhængig af forsøgsbehandling og hønealder mm, herunder især skalstyrkemålinger, både på æg fra arbejdsplan 1 og arbejdsplan 4 (praksisdemonstrationen). Innovationscenter for Økologisk Landbrug koordinerer - og bidrager ved indsamling af æg til skalstyrkemåling.

Arbejdsplan 4. Praksisdemonstrationer, videndeling og udarbejdelse af vejledning til landmænd.

Delaktivitet 1. Praksisdemonstration Arbejdsplanen omfatter gennemførelse af demonstrationsfodringer under praktiske forhold hos 2 økologiske ægproducenter, videndeling om projektets indhold og - resultater, samt udarbejdelse af en vejledning (Best Practice). Hen over sommeren og efteråret 2021 er praksisafprøvningsplanen blevet planlagt, herunder fodermanagementstrategier, registreringer og skalstyrkemålinger. Tidsmæssigt er praksisdemonstrationerne en smule forsinkede, hvilket udelukkende skyldes at aftagevirksomhederne har ønsket at forlænge hønernes produktionsperiode (det foregående hold er derfor sat senere ud end forventet), men forsøgsholdene er sat ind henholdsvis 6. september 2021 og 7. oktober 2021.

Delaktivitet 2 Formidling af projektets resultater, hvor vi har til opgave, at sikre formidlingen af projektets resultater, herunder både de videnskabelige og de praksis relaterede resultater. Der er i 2021 publiceret 2 artikler, afholdt en TEMAdag/workshop samt publiceret et kort referat fra workshoppen. Der vil blive holdt indlæg på Fjerkrækongressen 2022, her dog nok mest med fokus på den teoretiske baggrund og det videnskabelige forsøg. Delaktivitet 3 Best Practice guide Udarbejdes i slutningen af projektperioden (2023).

---

17 Økologi på uddannelser 2021

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med de økologiske uddannelsesprojekter er at øge og bibeholde fokus på økologi blandt elever, og faglærere på landets fødevarerrelaterede uddannelser. Arbejdsplanerne skaber dialog mellem producenter og aftagere.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets aktiviteter:

Fra Greb til Gaffel, arrangerede praktikudveksling for op til 60 kokke og landbrugselever, hvor eleverne kom ud og oplevede økologien i praktikperioden. Derudover bistod landbrugs- og kokkeskolerne med deres ejerskab for projektet. Derudover arrangerede landbrug og fødevarer økologiske informationsmøder på skolerne i forbindelse med rekruttering af elever, ligesom der blev afviklet evaluering, både fysisk med udvalgte skoler og elever, og digitalt.

---

18 Økologi på uddannelser 2020

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med de økologiske uddannelsesprojekter er at øge og bibeholde fokus på økologi blandt elever, studerende og faglærere på landets fødevarerrelaterede uddannelser samt skabe dialog mellem producenter og aftagere.

Projektets aktiviteter:

Projektet er et projekt overført fra 2020. Alumni dag blev afholdt i sin originale udformning, men rykket fra ultimo 2020 til primo 2021 under hensyntagen til eventuelle covid-19 restriktioner og lempelser deraf. Økologisk Temadag - en endags konference, for at imødekomme covid-19 situationen og skabe deltager mulighed for landbrugsuddannelserne.

---

19 Mere økologi i landbrugsuddannelsen

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål: At styrke undervisningen i økologisk jordbrug i landmandsuddannelsen med aktuel økologisk viden, så kommende landmænds økologiske videns- og handlekompetencer styrkes, så Danmark fortsat kan være i front som økologiske fyrtårn.

Projektets aktiviteter:

Projektet er blevet forlænget til 2022. Følgende aktiviteter er gennemført i 2021

Arbejdsopgave 1 Udarbejdelse af læringsmaterialer og lærevejledninger:

Udarbejdelse af faglige tekster er påbegyndt. Flertallet er endnu ikke helt færdiggjort og redaktionelt bearbejdet Arbejdet med illustrationer, grafikker, ikoner mv. er påbegyndt.

Arbejdsopgave 2: Digital implementering af faglige indhold, test og lancering

Den digitale struktur og visuelt udtryk til projektets elementer er udviklet. Arbejdsopgave 3: projektledelse Overordnet projektledelse og økonomistyring er foretaget.

---

20 Kortlægning af dansk økologisk mejerimælk - Danmilk

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Projektets hovedformål er at indsamle og udføre en omfattende monitorering af den indvejede økologiske silomælk fra et repræsentativt antal danske mejerier (15 mejerier) og deres forskellige linier over en periode på 2 år, og undersøge hvordan dens sammensætning og specifikke komponenter varierer hen over året og ultimativt i forhold til geografi og management. Der tages prøver månedligt. Der tages parallelt prøver ud fra en række konventionelle mejerier i et parallelt projekt (MAF) integreret med dette (FØL).

Projektets aktiviteter:

M1: Udvælgelse af mejerier - udført M2: Indsamling af keredata for udvalgte mejerier - udført M3: Indsamling af mælkeprøver – udført M4: Analyser på frisk mælk – udført M5: Analyser på frossen mælk – Udført for de fleste parametre i år 1, i gang for år 2 M6: Analyse af den rå mælks mikrobiologi – udført M7: Analyse af differentieret celletal – udført M8: Publikering og øvrig vidensspredning – i gang.

---

21 Bekæmpelse af snudebiller i økologisk hvidkløverfrø

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Projektets formål: Snyltehvepsekokoner udgør en ikke udnyttet ressource for skadedyrsbekæmpelse i hvidkløver frøproduktion. Projektet vil skabe en bedre forståelse for potentialet i anvendelsen af snyltehvepsekokoner.

Projektets aktiviteter:

1. *Tilstedeværelsen af insektpatogensvampe på snyltehvepsens larve undersøges.*

I 2021 er hele råvareprøven (cirka 2 kg) hentet fra alle hvidkløver frøavlere med kontrakt hos DLF i høståret 2020. Prøverne blev frigivet pr. 1. juli 2021 og er i gang med at blive neddelte og senere skal antallet af snyltehvepsekokoner tælles

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

ved hjælp af multispektral billedanalyse (Shrestha et al., 2018). Der er hentet snyltehvepskokoner fra plantørteri hos tre avlere og ved indlevering til rensestationen. Overlevelsesgraden af snyltehvepsene er for 100 kokoner fra hver prøvetagning blevet bestemt. Dissektion og mikroskopering af kokoner fra 2021 høsten tyder på, at hovedparten af de døde snyltehvepselarver er døde som følge af udtørring. Undersøgelser omkring dødeligheden er stadig undervejs.

2. Kokoner udsættes i marker for at opnå større viden om parasiteringsgrad.

I 2021 begyndte DLF og DSV at oprense kokoner. Projektet har fået en mængde af de oprensede snyltehvepskokoner, som er udlagt på i tre marker fordelt på Jylland, Fyn og Sjælland (62 ha) Yderligere blev der i fire marker, hvor DLF havde udsat oprensede kokoner hentet prøver til bestemmelse af parasiteringsgrad. Som kontrol anvendtes otte marker (239 ha) uden udsætning. Parasiteringsgraden bestemmes ved at indsamle blomsterhoveder. Per mark er der indsamlet 400 blomsterhoveder. Blomsterhovederne er indsamlet på 20 steder i marken hvor der samles 20 blomsterhoveder per sted. Stederne er underinddelt i 4 områder, hver med 5 indsamlingspunkter med 5m afstand. Mellem områderne er der 50m. Blomsterhovederne er udtaget på stadiet før modenhed - lysbrune blomster og grøn stilk. Parasiteringsgraden er bestemt ved at optælle antallet af kokoner og antal voksne kløverhovedgnavere.

3. Insektnyttige planter udsættes som føderessourcer for snyltehvepsen.

Henover foråret blev der plantet dild i væksthushuset til senere udsætning. Samtidig blev persille, sød kørvel og almindelig røllike planter pottet, planterne blev sået i 2020. Planterne voksede til på containerplads. Blomstring blev synkroniseret mellem de fire arter ved afskæring af blomster. I en mark hvor DLF havde udsat snyltehveps kokoner blev de pottede føderessourcer udsat. Blomstrende persille, dild, sød kørvel og almindelig røllike blev udsat med 25m afstand i klynger af fem planter og i fire gentagelser. Føderessourcer blev udsat i uge 21 hvidkløverfrøafgrøden blev afpudset uge 23 og hovedblomstring af hvidkløverfrøafgrøden var uge 25. Planterne blev vandet og afblomstrede blomsterstande fjernet på ugentlig basis. Ved høst af hvidkløverfrøafgrøden blev der taget prøver til opgørelse af parasiteringsgrad. Der blev taget 50 lysbrune blomsterhoveder med grøn stilk omkring hvert udsætningspunkt. Som kontrol anvendes indsamlede prøver væk fra udsætningspunkterne.

22 Økodag 2021

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Økodags formål er at etablere en landsdækkende platform, via de økologiske mælkeproducenter, hvor forbrugerne bliver klogere på de værdier, der ligger bag den økologiske mælkeproduktion. Projektet skal give forbrugerne indsigt i det økologiske landbrug og de til- og fravalg, som er med til at sikre et bæredygtigt erhverv til gavn for både natur og samfund. Forbrugernes oplevelser til Økodag skal øge forbrugernes viden og loyalitet og derved påvirke salget af økologiske fødevarer og i særdeleshed økologiske mejeriprodukter.

Projektets aktiviteter:

Planlægning og afvikling af ØKODAG 2021

Rekruttering og værtspleje:

- I begyndelsen af 2021 blev der rekrutteret i alt 69 økologiske værtsgårde til Økodag 2021, hvoraf 9 var nye værter. Der blev afholdt online møde med alle nye værter og værter, som var nye i 2020, for at klæde dem på til Økodag 2021, der på daværende tidspunkt forventedes at blive gennemført med et begrænset antal gæster på gårdene. Fastholde værterne – inspirationsdag i efteråret 2021
- Evaluering + tilkendegivelse af engagement til Økodag 2022. Øget samarbejde med mejerier
- Rekrutteringsstrategi, Annoncerings- og kommunikationsstrategi, Mælkekartoner, Coronasituationen, Digital kampagne, Der blev afholdt kick off-, status- og evalueringsmøde med mejerierne Markedsførings- og kommunikationsindsats. Opdatering og tilpasning af kommunikationen på hjemmeside. Hjemmesiden økodag.dk blev forbedret i kraft af ændringen fra en fysisk til digital event. Forbedringerne er tekniske såvel som visuelle. Der blev indledt de tekniske løsninger til et billetbookingsystem.
- Opdateret toolbox med annoncer osv. til presse, detailhandlen og øvrige samarbejdspartnere. Der blev udviklet et grafisk univers til markedsføringen.
- Der blev udviklet nye bannere, dog blev de ikke trykt. • Der blev udviklet en toolbox med markedsføringsmateriale, som bl.a. detailhandlen kunne anvende i deres markedsføring af Økodag. Der var stor efterspørgsel efter materialer, som bl.a. blev delt af Coop - Ånglamark, Rema 1000, Lidl, nemlig.com m.fl. Tema: Økologisk mælk som et naturligt valg
- Temaet for Økodag 2021 var Økologisk mælk som et naturligt valg. Dette blev indarbejdet i alle værtsgårdens individuelle gårdbeskrivelser, hvor værten præsenterede gårdens særlige naturomgivelser og arbejdet med og for mere biodiversitet. Økologiformidling og naturoplevelser på gårdene

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

- For at understøtte rundvisningen på gårdene blev der oprettet en temaside på økodag.dk med formidling om livet på en økologisk gård, i stalden, på marken og i den omkringliggende natur. Presse og PR
- Kriseberedskabet blev opdateret ift. at sikre en optimal afvikling af Økodag. Kriseberedskabet bestod bl.a. i retningslinjer ift. reaktion på protestorganisationers indblanding online.
- Der blev gennemført en intens presseindsats. Det nye koncept for Økodag skabte øget opmærksomhed, og medier, radio og tv var repræsenteret på de fire gårde, som var udvalgt til PR gårde. I alt opnåede Økodag 185 presseklip, hvor af 62 af klippene var i landsdækkende og/eller regionalt tv og radio (bl.a. DR Nyhederne, DR Vejret, TV2 News, TV2 Nyhederne og P4). Evaluering og analyse
- Det vurderes, at et stort flertal af de tilmeldte værter til Økodag 2021 har lyst til at holde Økodag igen, målsætningen om 80% er forventeligt opnået. Tilbage meldingen er foretaget ved telefonopkald og dialog med værterne. Blandt de besøgende, som besøgte Økodag.dk for at interagere med den digitale kampagne, blev der gennemført en online spørgeundersøgelse af Rybner Analyse med henblik på at udvikle Økodag i fremtiden. Undersøgelsen viste, at størstedelen af forbrugerne var meget tilfredse med den digitale kampagnes indhold samt Økodag live. Digital udsendelse på Økodag – Livestream
- På Økodag blev der livestreamet fra en udvalgt gård. Hovedproduktionen foregik på én gård, hvor seerne kunne se kørerne blive lukket ud kl. 12.00. Livestreamingen havde en varighed på 12 minutter og blev livestreamet via seks Facebook kanaler og er efterfølgende blevet tilgængelig på Facebook samt Økodag.dk
- Den digitale kampagne op til Økodag bestod af tre online-dansefilm med performereren Mille Gori i spidsen. Filmene blev indledt af et interview med en Økodagsvært, Preben Madsen, omhandlende økologi og Økodag. Filmene blev distribueret via økodag.dk og annonceret via diverse sociale medier.

---

23 Carbon-Farm – Bæredygtige dyrkningssystemer i landbrug

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at udvikle, undersøge, implementere og udbrede bæredygtige dyrkningssystemer i Danmark. Dyrkningssystemerne der bevarer og opbygger jordens frugtbarhed i både økologisk og konventionelt landbrug.

Projektets aktiviteter:

Projektet er delt op i følgende arbejdsplaner med den ansvarlige part nævnt i parentes. Det er kun arbejdsplan 1.1 og 3, fonden medfinansierer.

AP 1: Bæredygtige dyrkningssystemer. AP 1 er opdelt i fire under-arbejdsplaner:

AP 1.1 Udvikling og afprøvning af bæredygtige dyrkningssystemer (ØL)

AP 1.2 Agronomiske og miljømæssige effekter (AU Agro-Økologi)

AP 1.3 Dyrkningssystemernes effekter på biodiversitet (AU-BioScience)

AP 1.4 Kvantificering af effekten af dyrkningssystemer til opbygning af jordens kulstofpulje (KU-Institut for Plante- og Miljøvidenskab)

AP 2: Udvikling af maskintekniske løsninger (FRDK)

AP 3: Projektledelse, formidling og implementering (ØL).

AP1.1 Udvikling og afprøvning af bæredygtige dyrkningssystemer. Arbejdsplanleder: Anton Rasmussen, Økologisk Landsforening. CarbonFarm dyrkningssystemerne udvikles og afprøves i store forsøgsplots i markerne hos de fire landmænd, som deltager i projektet - to økologiske og to konventionelle. Forsøgene pågår stadig således, der er tilsæt og gennemføres forsøg ind i 2021. Der indgår fire forsøgsbehandlinger i forsøgene, som afprøves på alle fire bedrifter. Det er pløjning som reference i forsøgsled 1 og reduceret jordbearbejdning og Conservation Agriculture (CA) i forskellige grader i de øvrige forsøgsled. I forsøgene er der monitoreret sygdomme, ukrudt og skadedyr. Forsøgene danner det vigtige grundlag for undersøgelser af effekter af dyrkningssystemerne, som udføres af Københavns Universitet og Aarhus Universitet i arbejdsplan 1.2-1.4. Endvidere bruges forsøgene som grundlag for deling og implementering af den opnåede viden gennem bl.a. markdemonstrationsdage hos de deltagende bedrifter og i erfagruppearrangementer.

AP 3. Arbejdsplanleder: Anton Rasmussen, Økologisk Landsforening. Der er stor interesse for forsøg og resultater fra projektet. Der er holdt en række indlæg om forsøg ved forskellige arrangementer bl.a. den internationale kongres for pløjefri dyrkningssystemer, Ligesom der er lavet en række artikler om udvikling og resultater i såvel de økologiske som de konventionelle forsøg. Arbejdet med en værktøjskasse for CA er fortsat og der er udarbejdet og udgivet en ny version i juni 2021. Projektgruppen har holdt koordinerende projektmøder for at sikre fremdrift og koordination af afslutningen af projektet. I juni er der afholdt et afsluttende projektmøde hvor alle resultater er fremlagt og drøftet

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets aktiviteter:

Beskriv kort de gennemførte aktiviteter og dermed hvad fonden har medfinansieret. Beskrivelsen skal omfatte eventuelle arbejdspekters titler samt aktiviteterne inden for de enkelte pakker.

AP1. Vidensyntese om flerårige grøntsager og klimaneutralitet

Vidensyntesen blev påbegyndt i 2020 og samler den eksisterende/opnåede viden om flerårige grøntsager, arter, dyrkningsystemer, anvendelse til foder og konsum samt klimaeffekt. I 2021 er syntesen udbygget med evaluering af 14 udvalgte grøntsager på 9 forskellige parametre på de tre projektlokaliteter (https://permakulturhaven.dk/uf/30000_39999/39797/b316eaeaa1b8347ed945eb7c06d8db89.pdf). I 2021 er bogen "Mad med Flerårige Grøntsager" udgivet af projektleder Karoline Nolsø Aaen og projektdeltager Tycho Holcomb (Myrrhis forlag) (<https://permakulturhaven.dk/bog-mad-med-fleraarige-groentsager>).

AP2. Samling og kultivering af vilde flerårige arter/sorter.

På baggrund af vidensyntesen er forsøgsdyrkning og opformering af de mest lovende afgrøder til foder og konsum påbegyndt i foråret 2021. Forsøgsdyrkingen fortsætter som planlagt i 2022 på projektlokaliteterne "Permakulturhaven Myrrhis" og hos "Westergårds Planteskole".

AP3. Skovhave og højbede med flerårige blandingsafgrøder.

Det kendte økologiske dyrkningsystem baseret på et alsidigt sædskifte med kløvergræs i omdrift blev erstattet fra 2020 af udvikling af et nyt dyrkningsystem baseret på flerårige afgrøder med skovhaver og blandingskulturer i højbede for at opnå den variation, der er kendetegnet ved et varieret sædskifte. Erfaringer fra 2020 og 2021 fra projektlokaliteten "Katri-nelunden" kan ses her: <https://permakulturhaven.dk/ap3-skovhave-og-hoejbede-med-fleraarige-blandingsafgroeder>

AP4. Smagstest og tilberedning.

I 2021 er foretaget løbende smagstest af de mest lovende afgrøder til både foder og konsum, herunder udvikling af forslag til skånsom tilberedning (<https://permakulturhaven.dk/ap4-smagstest-og-tilberedning>). Smagstest og udvikling foretages i hele projektperioden og fortsætter således i 2022. Smagstest foretages hos "Udengård Consult" og på de tre projektlokaliteter. Det vurderes desuden, hvor attraktive flerårige grøntsager er som foder for udvalgte husdyr. AP5. Test af ernæringsmæssige værdier De ernæringsmæssige kvaliteter er i 2021 blevet undersøgt i 5 udvalgte flerårige grøntsager (<https://permakulturhaven.dk/ap5-test-af-ernaeringsmaessige-vaerdier>).

Resultatet er sammenfattet med og formidles desuden i artikel indsendt til det videnskabelige journal Food Chemistry, ScienceDirect.com, Elsevier, i samarbejde med svenske og amerikanske forskere. Udgivelse forventes i 2022.

---

26 Kom godt i gang med økologiske blåbær og stikkelsbær

Tilskudsmodtager: Hortiadvices

Formål: Udvikle bæredygtig økonomisk produktion af økologiske stikkelsbær og blåbær i Danmark.

Projektets aktiviteter:

I projektets 2. år er der fortsat indsamlet viden og den indsamlede viden er blevet formidlet. Det er sket ved afholdelse af og deltagelse i erfaringsudvekslingsmøder både fysisk og online, samt demonstration af nye metoder og skrivning af artikler til GartnerTidende. Indsamling af viden: Der er indsamlet viden om stikkelsbær fra England, Skotland, Norge og Danmark og Pometet ved København Universitet. Der er store problemer med diverse visnesygdomme, som forårsager grendød i England. Skotland har lavet et stort litteraturstudie over forskellige metoder til renholdelse i buskfrugt og Norge arbejder på udvikling af espaliersystem til Stikkelsbær. Pometet har data fra flere års undersøgelser af de 133 sorter af stikkelsbær i deres sortssamling. Danske økologiske blåbæravlere er blevet besøgt. Der er foretaget studietur til økologiske blåbæravlere i Tyskland og der er blevet hentet viden fra engelske og schweiziske kolleger. Erfaringsudvekslingsmøder: Der er arrangeret 7 erfaringsudvekslingsmøder. Hos 6 buskfrugtavlere og på Pometet, samt et online møde for blåbæravlere. Der er foretaget undersøgelse og demonstration af: Lalstim Osmo til forebyggelse af plantestress og frostska-der i stikkelsbær og Salicylpure til forebyggelse af stikkelsbærbladhpvæpse i stikkelsbær. Artikler: Der er skrevet 5 artikler i fagbladet GartnerTidende fra projektet i 2021. Nyhedsbreve: Hortiadvices nyhedsbrev: Busk og StenfrugtNYT er blevet brugt til at informere producenter om projektet og til at formidle viden om dyrkning af bl.a. økologisk stikkelsbær og blåbær gennem sæsonen. Sociale medier: Facebookgruppen Blåbærproducenter i Norden er oprettet. Gruppen bliver brugt til opdateringer om faglige spørgsmål samt til kommunikation blåbæravlerne imellem. Video om pletvingefrugtfluen er lagt på youtube.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

27 Faglig guide til økologiske planteavlere

Tilskudsmodtager: Ecoviden

Projektets formål er at øge produktiviteten og bæredygtigheden i økologisk planteavl. Det skal sikre levedygtigheden af eksisterende økologiske planteavlsbrug og en fortsat lyst og motivation til omlægning til økologisk produktion.

Projektets aktiviteter:

Alle videoer er færdigredigeret. Der er ifølge planen afholdt to følgegruppemøder hhv. 25/2 over Teams og 15/10 på Foulum. Hovedforfatter har afholdt en lang række individuelle møder med medforfattere og ICROFS med hovedfokus på opsætning af den fysiske bog og konstruktion af hjemmeside. Der er trykt de planlagte 200 eksemplarer af håndbogen til fordeling til økologiske planteavlskonsulenter, landbrugsskoler, ressourcepersoner m.fl. Hjemmesiden er fuldt kørende. Herfra kan håndbogen læses direkte, downloades gratis eller bestilles til kostpris. Der er planlagt og gennemført en 1-timers velbesøgt og vellykket session d. 25/11 på økologikongressen på Vingstedcentret. Her var hele holdet på scenen. Håndbogen er promoveret i ICROFS stand på økologikongressen. Der er produceret pressemeddelelser og skrevet korte artikler til fagblade med præsentation af håndbogen.

---

28 Recirkulering mellem land og by

Tilskudsmodtager: Hegnsolt

Projektets formål er at belyse mulighederne for anvendelse af restprodukter til dyrefoder, samt at inspirere flere landbrug til at påbegynde fodring af husdyr med restprodukter.

Projektets aktiviteter:

Projektet har indeholdt følgende arbejdsopgaver, som alle er gennemførte og afsluttede som planlagt:

AP1: LOVGIVNING: Beskrivelse af relevant fødevarer- og økologilovgivning

AP2: ORGANISERING OG LOGISTIK: Kontraktmæssigt setup mellem aftager og modtager af restprodukter. Forslag til organisering af og samarbejdsformer omkring logistikløsninger, herunder kontraktuelt setup mellem involverede parter. Beskrivelse af egnede opsamlingskar.

AP3: FODERPLANER: Udarbejdelse af foderanalyser og sammensætning af forslag til foderplaner baseret på typiske typer af restprodukter til æglæggende høns og slagtesvin.

AP4: FODER FLOWS: Hvordan får man fodring med restprodukter til at fungere i praksis på bedriften. Beskrivelse af arbejdsrutiner, udfodringsprincipper, egnede fodertrug og udstyr til udfodring.

AP5: ØKONOMI: Beskrivelse af økonomiske konsekvenser (besparelser) ved at skifte dele af indkøbt foder ud med restprodukter.

AP6: RISIKOANALYSE: Udarbejdelse af risikoanalyse, inkl. mitigerende aktioner

AP7: IDEKATALOG. Oprindeligt blev der i ansøgningen beskrevet, at idékataloget primært skulle begrænse sig til en oversigt over potentielle kilder til restprodukter. Men vi har valgt at inkludere alle resultater af projektet i idékataloget, således at interesserede har et samlet overblik over alle relevante aspekter omkring fodring med restprodukt samlet et sted (dvs. beskrivelse af relevant lovgivning, logistikmuligheder, foderanalyser, økonomi, risikoanalyser mm).

AP8: FORMIDLING af resultater. Der er afholdt markvandring for alle interesserede (+50 tilmeldte), der har været faglige artikler i Fjerkrænyt og Økologisk Landbrug, og Niels Finn Johansen og Johanne Schimming holdt 2 oplæg på Fjerkrækongressen 2021 om resultaterne af projektet. Ligeledes har Johanne Schimming holdt inspirationsdag for alle medlemmer af Velfærdsdelikatesser under Dyrenes Beskyttelse.

---

29 Klogere på biodynamiske principper og praksis - kurser for landmænd, medarbejdere og konsulenter

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Formålet med projektets aktiviteter er at højne vidensniveauet om de biodynamiske principper og dyrkningsmetoder hos nye biodynamiske landmænd og deres medarbejdere, 'omlæggere' og interesserede økologiske landmænd samt konsulenter - med henblik på at øge deres viden, engagement, faglige dygtighed og driftsmæssige robusthed. Projektet er de sidste 4 måneder af projektet, der blev igangsat i et tidligere bevillingsår.

Projektets aktiviteter:

1-2 dages-kursus i november om koens rolle i det biodynamiske landbrug 1 gård/staldbesøg i december til landbrug med malkekøer, høns og naturpleje.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Pulje - Eksportfremme

---

1. BioFach 2021 – platform for kommercielt udbytte, viden og netværk

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at understøtte eksporten af økologiske fødevarer til nære og fjerne markeder via et stort virtuelt BioFach som blev fulgt op med et mindre Økologisk Virtuelt Topmøde i efteråret.

Projektets hovedaktiviteter

Verdens førende økologiske fødevarermesse, BioFach, blev i 2021 gennemført i en corona-sikker digital udgave. BioFach er et vigtigt kommercielt mødested for økologiske virksomheder, internationale indkøbere og beslutningstagere, trendspottere, meningsdannere mv., og messen er derfor et effektivt udstillingsvindue for danske økologiske producenter, uanset om messen foregår fysisk eller online. Ud af krise kommer der altid nytænkning, som både forpligter og nødvendiggør, at man tilpasser sig de nye forhold. Derfor skabte Organic Denmark og Bio Aus Dänemark en unik virtuel messeplatform for 19 danske virksomheder, hvor de kunne udstille deres økologiske produkter og interagere med de besøgende indkøbere fra ind- og udland. Denmark eSPECIAL blev designet som et interaktivt univers med udstillingsrum for den enkelte virksomhed, hvor det var muligt at klikke rundt mellem produkter, booke møder og chatte live. Endelig blev der udarbejdet fire temaer, som bidrog til viden om økologi og bæredygtighed. Denmark eSPECIAL platformen udgjorde dermed et vigtigt supplement til BioFachs egen online platform "BioFach eSPECIAL". For at styrke den kommercielle indsats yderligere, blev indsatsen fulgt op af et Økologisk Virtuelt topmøde i efteråret, hvor det lykkedes at få etableret et unikt samarbejde med Carrefour Polen, Carrefour Spanien og Carrefour CPI (central del), hvor hver virksomhed fik mulighed for at pitche over for de tre enheder i Carrefour.

---

2. Branding som døråbner for økologisk eksportudvikling

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at cementere kendskabet til Danmark som foregangsland for økologi og samtidig kæmpe for, at økologiens konkurrencemæssige fordele kvalificeres og konkretiseres i en covid-19 kontekst for at bidrage til at fastholde og udvikle økologiekseporten og dermed bevare danske eksport-arbejdspladser.

Projektets hovedaktiviteter

Branding af verdens førende økologination spreder viden og involvering rundt i verden. For at fastholde interessen for dansk økologi har brandingprojektet også i 2021 omfattet en offensiv kommunikation af de resultater og erfaringer, der er opnået gennem årene med at udvikle økologien. Der er på den baggrund blevet præsenteret erfaringer og viden opnået fra arbejdet med detailhandlen, foodservice og formidlingen til forbrugere i Danmark over for udenlandske beslutningstagere via præsentationer skræddersyet til deres interesser og vidensbehov. Derudover er økologi som den fremtidige og bæredygtige produktionsform blevet brugt strategisk i kommunikationen til de internationale beslutningstagere, og verdensmålene er blevet afspejlet i budskaberne til specielt de politiske aktører, medier og meningsdannere i udlandet. På baggrund af markedsanalyser blev Frankrig, Holland, Tyskland og Polen udvalgt som de primære markeder for projektet.

Der blev gennemført følgende aktiviteter i projektet:

- Præcisering af markeder og specifikke aktører i fokus for branding-fremstød
- Planlægning og udarbejdelse af præsentationer til udvalgte eksportmarkeder og til udvalgte nøgleaktører
- Udarbejdelse af markedsføringsmateriale for "Verdens førende økologination"
- Formidling af viden tilpasset udvalgte eksportmarkeder for udvalgte målgrupper
- Direkte tilstedeværelse på eksportmarkeder fysisk eller via online seancer
- PR-indsats og kommunikation via sociale medier
- Løbende opfølgning på indsatserne hos nøglepersoner på eksportmarkeder.

---

3. PLMA – platform for øget økologiekseport, netværk og videndeling

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men ikke gennemført i 2021 grundet covid-19. Projektet blev derfor lukket ned.

---

4. Kædebearbejdning på 4 europæiske vækstmarkeder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at genstarte og tilbageerobre tabt økologisk eksport i kølvandet på Covid-19 på 4 specifikke markeder med vækstpotentiale ved at øge indsatsen overfor landenes detailkæder og grossister, der havde størst poten-

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

tiale for økologisk vækst på de 4 markeder. Projektets formål blev udmøntet igennem en generisk salgssindsats for økologien på de 4 markeder.

Projektets hovedaktiviteter

Der er gennemført en kontinuerlig og direkte dialog med de internationale detailkæder og grossister for at fastholde den eksisterende økologiske eksport samt øge denne. En dialog der har bestået i at formidle økologiens rolle som løftestang for vækst og de økologiske styrkepositioner, som aktørernes kunder erfaringsmæssigt reagerer på. Som førende økologination kan de danske erfaringer hjælpe de internationale aftagere til at udnytte vækstpotentialet, og forstå, hvordan det økologiske vareudbud gradvist udvikles over tid (Kilde: FIBL 2019). Sammenholdt med stor interesse fra beslutningstagerne om at komme i en tæt dialog med Organic Denmark for at tage ved lære af Danmarks erfaringer med økologiuudvikling, har projektets aktiviteter været med til at bane vejen for dansk økologisk eksport. Konkret er der udbredt viden om og inspiration til, hvordan det totale marked for økologi kan øges, hvordan en skræddersyet økologistrategi kan udvikles, og hvad der kendetegner en stærk økologiprofil for hhv. detailhandel og grossister.

Der er blevet gennemført følgende aktiviteter i projektet: I. Uddybende og forberedende markedsanalyser på det tyske, franske, hollandske og polske marked II. Fastholdelse af og kontaktetablering til etablerede og nye detailkæder og -grossister III. Præsentationsforberedelse til møder – herunder også grafisk materiale IV. Gennemførelse af præsentation/møde/dialog med detailkæder og -grossister V. Udarbejdelse af nye og opdatering af eksisterende Go-to-market-rapporter for de i punkt 1) udvalgte eksport-markeder samt forbrugermotivations analyser. VI. Presseindsats og markedsføring på sociale medier samt via www.organicdenmark.com VII. Opfølgning og evaluering af møder og indsatser.

Der er foretaget en uddybende og forberedende markedsanalyse på det tyske, hollandske, franske og polske marked. Derudover er der fastholdt og taget kontakt til nye og eksisterende detailkæder og -grossister på de fire udvalgte eksport-markeder. Der er forberedt præsentationsmateriale og afholdt møder med minimum 2 kæder på hver af de fire eksport-markeder. Hver kæde har fået deres egen individuelle præsentation målrettet den specifikke beslutningstager. Udover markedsrapporter for de fire eksportmarkeder er der ligeledes udarbejdet fire go-to-market rapporter samt udarbejdet en forbrugeranalyse på hver af de fire markeder, som skildrer den økologiske forbruger i hhv. Frankrig, Tyskland, Holland og Polen. Der er ligeledes ydet en presseindsats og markedsført de enkelte aktiviteter i projektet på de sociale medier og på www.organicdenmark.com. Sidst men ikke mindst er der fulgt op på møderne og aktiviteterne med de enkelte kæder og grossister i løbet af projektperioden.

---

5. BioFach - forprojekt til 2022

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at gennemføre en værdiskabende forberedelse af fællesstanden på BioFach 2022, som vil afspejle sig positivt i udstillernes deltagelse under BioFach og dermed i sidste ende bidrage til at styrke den økologiske eksport.

Projektets hovedaktiviteter

Verdens største internationale økologimesse, BioFach i Nürnberg, afholdes i februar 2022. Den danske fællesstand på BioFach er meget mere end de 4 dage, hvor messen går løs, og selve messeafholdelsen udgør derfor kun toppen af isbjergene. Der er mange forberedelser og aktiviteter, som har været nødvendige at igangsætte allerede i 2021, da det kræver en stor og koordineret indsats at arrangere en fællesstand for 30-35 virksomheder.

Der blev gennemført følgende aktiviteter i projektet: I. Dialog og forhandling med BioFach-ledelsen i Nürnberg om stand-areal, placering m.m. Fællesstanden har igen i 2022 opnået en attraktiv placering i hal 6. II. Rekruttering af 29 virksomheder med økologisk sortiment til fællesstanden på BioFach 2022 via invitation sendt pr. nyhedsbrev og LinkedIn. Derudover har minister for landbrug, fødevarer og fiskeri, Rasmus Prehn, takket ja til at besøge den danske fællesstand. III. Administration af tilmeldinger, indsamling af De Minimis erklæringer og forventningsafklaring med udstillerne enten via mail eller telefon er blevet foretaget. IV. Der er igangsat kommercielle tiltag målrettet internationale beslutningstagere både via mail og telefonopkald for at motivere og inspirere disse til at besøge den danske fællesstand til februar i Nürnberg. V. Der er forhandlet med leverandører og påbegyndt et samarbejde med standopbygger om praktikken og opbygningen af fællesstanden. VI. Der er gennemført et informationsmøde for fællesstandens udstillere med oplæg omkring bl.a. tysk og international forretningskultur, eksportafsætning via grønne agender samt praktik omkring fællesstanden

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

---

6. Sådan får du bæredygtighedsstatus på eksportmarkedet

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet er at styrke afsætningen af økologiske fødevarer på eksportmarkederne ved at udvikle et koncept for "Bæredygtig forretningsudvikling af økologiske fødevarer til eksportmarkedet" – særligt i forhold til at skabe højere kvalitet og større merværdi i det økologiske vareudbud målrettet eksportmarkederne. Målet er at opnå, at flere økologiske fødevarer tilføres en merværdi, og dermed opnår en unik markedsposition. Projektet er tænkt sammen med et lignende projekt i puljen FØL-national afsætningsfremme, som dækker en lignende indsats på hjemmemarkedet. Der har været et tæt samarbejde i projekterne omkring konceptudviklingen og håndbogen.

Projektets hovedaktiviteter

Projektets aktiviteter bestod af følgende hovedaktiviteter:

1. Udvikling af koncept og håndbog: "Bæredygtig forretningsudvikling af økologiske fødevarer til eksportmarkedet". En kortlægning af, hvad de økologiske forbrugere forventer af de økologiske virksomheder og producenter i fremtiden. Pga. Danmarks status som verdens førende økologination, som hele verden kigger mod som forbillede, er der taget udgangspunkt i danske forbrugere. Efter denne analyse blev der taget udgangspunkt i de fire originale økologiske principper: sundheds-, økologi-, forsigtigheds- og retfærdighedsprincippet for at udvikle konceptet. Den oprindelige beskrivelse af de fire principper tager udgangspunkt i primær produktionen/landbruget. Dette er nu udviklet til et koncept/en håndbog, der inspirerer og vejleder hele værdikæden fra jord til bord i, hvad det er, økologien består af og står for – og dette rummer meget mere end det grønne EU-mærke og dermed det røde Ø-mærke. Håndbogen handler om, hvordan man som aktør i værdikæden kan ramme- og italesætte, at økologi og bæredygtighed hænger uløseligt sammen. Ved hjælp af to cases med best practice, er der i håndbogen inspiration til både at lave et 360-graders gennemsyn, men muligheden for at starte med blot en enkel vinkel er også italesat. Der er tale om to helt forskellige virksomheder, som repræsenterer hhv. den animalske og den vegetabiliske produktion, og den ene er stor virksomhed med både økologisk og konventionel produktion, mens den anden er en ren økologisk virksomhed. Der er således skabt en fælles reference- og kommunikationsramme i hele værdikæden med rødder i de økologiske principper og værdier, som kan bygge bro fra jord til bord, og uanset læserens udgangspunkt er det muligt at finde en indgangsvinkel til at komme i gang med processen. Håndbogen er gjort tilgængelig på såvel engelsk som tysk, så den er enkel at bruge for hele værdikæden i eksportøjemed til både præsentationer og som informations- og inspirationsmateriale.

2. Møder med centrale beslutningstagere i 2-3 detailkæder og/eller grossister. Med udgangspunkt i håndbogen er der lavet præsentationsmateriale, som er brugt til møder med to detailhandelskæder i hhv. Sverige og Frankrig samt en svensk detailhandelsexpert, hvor disse er præsenteret for, hvordan udvikling og udnyttelse af de økologiske grundværdier kan skabe nye muligheder for positionering af økologien i deres respektive vareudvalg. Formålet var at få disse aktører til at arbejde målrettet med økologi og bæredygtighed samt at få dem til at forstå sammenhængen, så de kan bruge det i deres strategiske udvikling af deres økologiske fødevarer sortiment samt i deres branding overfor forbrugere.

3. Workshop med økologiske virksomheder. Økologiske virksomheder og fødevarerproducenter blev indbudt til en workshop/seminar, hvor de fik præsenteret konceptet og cases i "Sådan får du bæredygtighedsstatus. Økologi og bæredygtighed – i hele værdikæden". Deltagerne bidrog ved at dele yderligere vinkler på, hvorledes de økologiske principper og værdier kan bruges på eksportmarkederne, som også har øget fokus på bæredygtighed, lokale producenter og klima. Denne viden om hvordan den kan kobles til økologi og bæredygtighed er medtaget som inspirationsvinkler i koncepthåndbogen.

4. Kommunikationsindsats over for fagpresse og virksomheder i Danmark og i udlandet. Der er gennemført en kommunikations- og formidlingsindsats overfor fagpressen, hvor projektets aktiviteter, koncept og resultater er offentliggjort og delt. Der har været to gennemgående vinkler i arbejdet, idet der både skulle deles viden med virksomheder, som ønsker at eksportere. Men der skulle også formidles viden til aktører på eksportmarkederne, som kan åbne døre og nye vinkler på, hvordan der kan arbejdes med økologi og bæredygtighed. Der er udsendt såvel pressemeddelelse og opslag på Organic Denmark's LinkedIn.

---

7. Deltagelse og markedsføring af økologiske fødevarerprodukter på ANUGA 2021

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Aktiviteterne i projektet er centreret omkring ANUGA, hvor der etableres en fælles dansk økologisk stand. Projektet giver de deltagende virksomheder en optimal synlighedsplatform på messen, der tiltrækker indkøbere fra hele verden i løbet af fem travle dage. Virksomhederne vil således på relativ kort tid kunne præsentere og fremvise de økologiske fødevarerprodukter for en lang række potentielle kunder samt gennemføre eksisterende samarbejdspartnere. Virksomhederne er

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

forskellige steder i deres markedsbearbejdning og mens deltagelse for nogle vil være en indledende aktivitet på markedet, vil andre mere veletablerede virksomheder benytte sig af muligheden for god synlighed og markedsføring ifm. Projektet til at booste deres eksport.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdsopgave 1: • Der blev taget kontakt til messeledelsen og reserveret standareal i hal 5.1. I juli blev endnu en stand i hal 10.2 reserveret for at kunne imødekomme ansøgningens målsætning om have 25-30 deltagende virksomheder. • Udsendt invitation til virksomheder og opfølgning. • Virksomhedsgruppen bestod af 23 danske økologiske fødevarerproducenter

Arbejdsopgave 2: • Det fysiske udstillermøde blev aflyst grundet den daværende coronasituation, men der blev i stedet afholdt virtuelle 1:1 møder med alle virksomhederne, hvor de efterfølgende modtog et kick-off oplæg om fremstødet med relevante oplysninger og informationer om messedeltagelsen. • Invitationer til eventet blev udsendt til potentielle internationale samarbejdspartnere og fagpresse. • Der blev indhentet grafik og logoer fra de deltagende virksomheder til print af skilte til banner og diske, samt grafisk produktion af materiale til standene. • Transport af materialer blev bestilt og der blev indgået aftaler med underleverandører.

Arbejdsopgave 3: • Deltagelse på ANUGA blev gennemført • Event / seminarlignende aktivitet kunne grundet coronarestriktioner og mangel på plads ikke gennemføres. • 12 deltagende virksomheder udstillede i øko-supermarkedet, alle deltog i den virtuelle messeplatform og én virksomhed deltog i innovationskonkurrencen. • Netværksaftalen for virksomhederne blev gennemført med stor opbakning og deltagerantal.

---

8. Økologiske foodservice indsatser på nøglemarkeder

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at understøtte og øge efterspørgslen på økologiske fødevarer baseret på myndighedsfokus (målsætninger for økologiandel) i foodservicesektorerne. Samtidig at præge udviklingen i kølvandet på forårets nedlukning og skiftende forbrugsmønstre på relevante markeder. Dette gøres gennem præsentation og videndeling ifm. seminarer på eksisterende på økologiske platforme på markederne. Kompetenceudvikling for relevante økologiske stakeholders ifm. besøg i Danmark, samt en presseorienteret indsats målrettet udvalgte medier på markederne.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdsopgave 1: Seminarer og præsentationer på eksisterende økologiske platforme. • Virtuel deltagelse på branchetræffet for tysk foodservice *Intergastra*, hvor Tanja Asmussen fra den danske ambassade i Berlin italesatte økologiens kvaliteter og principper samt den danske model, som blev anvendt som eksempel. • Deltagelse på hybrideventet "Food Service: Bio für Alle" som blev afholdt af Berliner Wirtschaftsgespräche. Vi deltog med et indlæg og bidrog i debatten om foodservice, og hvordan økologien kan være med til at rykke på dagsordenen i privat og offentlig bespisning. Den danske model blev brugt som eksempel. Ca. 60 deltog enten fysisk eller virtuelt. • Besøg på bioNord og bioSüd som blev afholdt hhv. d. 26. september i Hannover og d. 3. oktober i Augsburg. Messerne er rene økologimesser, som gav anledning til at netværke og pleje eksisterende kontakter på det tyske marked. Der blev startet en dialog med bioKreis, Marketinggesellschaft und Niedersächsischen Land- und Ernährungswirtschaft, bioVerlag, Naturkost Nord, Bodan, Rinklin og Weiling. Derudover blev den danske model som inspiration præsenteret overfor bio AUSTRIA. BioNord besøgte konsulent Nanna Tietgen Vedel Eriksen selv og BioSüd blev besøgt sammen med Tanja Asmussen fra den danske ambassade i Berlin. • Webinar: Biobitte "Nachhaltige kommunale Verpflegungsstrategien" var et webinar om, hvilken rolle økologiske fødevarer spiller i en kommunal sammenhæng i Tyskland, og de praktiske skridt der skal tages for at øge økologien i kommunale børnehaver, skoler og kantiner. • Deltagelse ved hybridevents ifm. Anuga 2021 om Foodservice. o Anuga foodservice Power Breakfast: Contract catering in Europe from the market leader's view (Thomas Güther) o Anuga foodservice Power Breakfast: Food services worldwide – expectations for the post-COVID-19 era (Jochen Pinster) Statsbesøg i Berlin d. 9. – 11. november – Erhvervsfremstød for fødevarer: Deltagelse i rundbordsnakken "How to make foodservice more sustainable", hvor Mette Jasper Gammicchia præsenterede danske løsninger, herunder Det Økologiske Spisemærke. Den danske model blev italesat som en stor inspirationskilde blandt de deltagende som bestod af repræsentanter fra bl.a. Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft (den tyske økologiske landsforening), Senatsverwaltung für Justiz, Verbraucherschutz und Antidiskriminierung des Landes Berlin, gv-praksis, Ministerium für Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz des Landes Nordrhein-Westfalen, Terra Naturkost Handels KG, Kantine Zukunft, Bundesministerium für Ernährung und Lebensmittel og Deutscher Bundestag. Besøg på Nordic Organic Food Fair i Malmø d. 17. november. o Seminar "Organic as a part of our sustainable future – Increasing the organic market share to reach the EU target in 2030" med Rasmus Prehn (Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri), Paul Holmbeck

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

(Holmbeck EcoConsult & IFOAM Board member), Per Løberg Eriksen (Head of Sustainability, Coop Norge), Thomas Roland (Head of Department, Responsibility, Coop Danmark), Aviaja Riemann-Andersen (CEO, Agrain), Aksel Rømer (CEO, Rømer Vegan), ny Sustainability Manager (Lidl Sverige) o Seminar “Global Organic Food Market Update & Outlook” med Iveta Kovacova (ECOVIA Intell Networking med distributøren BIOFOOD fra Sverige og Pro luomo (øko organisation i Finland).

Præsentation af L&Fs projekt 'Fra Greb til Gaffel' for den BÖLW (den tyske økologiske landsforening), som inspiration til organisationens fremtidige projekter. Projektet 'Fra Greb til Gaffel' handler om at landbrugs- og kokkelever bytter praktikplads for at få mere viden om hele værdikæden for de økologiske produkter, som de til daglig er med til at dyrke eller tilberede. Kontakttagen til de svenske grossister Menigo, Svensk Cater og Martin Servera med henblik på mødes og starte dialogen om økologiens fordele op igen efter nogle år med nedgang i salgsandelen af økologiske fødevarer i Sverige. Interessetilkendegivelse fra Menigo og Martin Servera om at bibeholde udvekslingen af erfaringer, og momentum bliver dermed opretholdt. Derudover blev der gennemført et møde med en repræsentant fra Menigo, om hvordan Menigo arbejder med økologi i sin organisation. Der er blevet anvendt midler på at udvikling af præsentationsskabelon om økologien på engelsk med henblik på at sende ud til stakeholders på nærmarkederne, der anses som nuværende og fremtidige samarbejdspartnere.

Arbejdspakke 2: Kompetenceudvikling for tyske foodservice aktører. • Program for to dage for tyske stakeholders er blevet lagt. Programmet inkluderer oplæg om Innovationscentret for Økologisk Landbrug (Kirsten Lund), Økologi i offentlige udbudsrunder for gastronomien (Betina Bergmann, Københavns kommune), Meyers Madhus (Peter Rønn-Petersen), Social Cantina (Mathias Holt), Øens have (rundtur og aftensmad), Bispebjerg hospital (Michael Allerup Jensen) og Hotel- og Restaurantskolen i København (Johan K. Dal).

Arbejdspakke 3: Medie- og presseindsatser. • MAD ABOUT DENMARK er en serie på tre virtuelle events med fokus på gastronomi og foodservice med best practice fra Danmark. Serien er lavet i samarbejde med VisitDenmark og målrettet udenlandske journalister. I det første event deltog der 140 udenlandske journalister.

---

9. Kompetenceudvikling hos japanske øko nøgleaktører

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med projektet er at øge efterspørgslen på økologien i Japan ved at understøtte den økologiske udvikling på markedet gennem uddannelse af nøglepersoner på markedet. Projektet vil give de japanske beslutningstagere overordnet inspiration og information, men vigtigst også konkrete værktøjer til at udvikle økologien på det japanske marked gennem et forløb Organic Academy. Med udgangspunkt i det økologiske europæiske marked og med inspiration fra den danske model, vil de kunne viderebringe metoder og visioner fra Danmark som økologisk foregangsland til forskellige relevante kanaler i Japan. Projektet vil derfor støtte et øget fokus på økologi på det japanske marked.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdspakke 1: Planlægning og forberedelse af Organic Academy i Danmark. Identificering af potentielle deltagere til turen. Alle deltagere skal have tyngde og mulighed inden for hver deres felt til at udvikle økologien på det japanske marked. Udarbejdelse af program og koordinering med alle danske deltagere (cases og oplægsholdere) for optimalt program.

- Arbejdspakke 2: Japanske økologiske nøgleaktører får indgående kendskab til at arbejde med og udvikle økologi i hele kæden på kompetenceudviklingsforløb i Danmark. Gruppen præsenteres for økologi (produktion, detail, foodservice, myndighedsniveau) gennem hele kæden og uddannes i økologiens muligheder. Programmet opkvalificerer deltagerne med både helikopterblikket samtidig med, at konkrete cases giver dem værktøjer og inspiration til at udvikle økologien i Japan.

- Arbejdspakke 3: Opfølgning og evaluering – sikring af fortsat fokus på økologien. Der følges op med dialog og evaluering på relevante kontakter fra seminar delen samt på alle deltagere fra opkvalificeringsturen.

---

10. Samarbejde og videndeling om øget økologiekspert til Kina og andre fjernmarkeder

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet skal medvirke til at videreudvikle og styrke samarbejdet om økologi på myndighedsniveau mellem Danmark og Kina. Heri indgår gennemførelsen af en ny samarbejdsaftale, der skal gøre det lettere for både nuværende og nye virksomheder at eksportere økologiske fødevarer til Kina. Projektet indeholder aktiviteter, der bakker op om gennemførelsen af den nye samarbejdsaftale, dvs. afholdelse af økologiseminar i Kina, gensidige besøg, videomøder og evaluering af

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

kontrolpraksis m.v. Derudover vil projektet videndele om økologiske fødevarer, og hvad der gøres for at udvikle økologien fra jord-til-bord i Danmark i forbindelse med danske myndigheders besøg og eksportfremstød i andre fjerntmarkeder i Asien og Mellemøsten.

Projektets hovedaktiviteter

Projektet har i meget høj grad været påvirket af coronapandemien, som ramte i kinesiske Wuhan tilbage i december 2019 og fortsat hænger med jævne mellemrum. Kina har indført strenge restriktioner, og det har betydet at millionbyer er lukket ned, bare der er fundet ganske få personer med corona. Den kinesiske håndtering af corona har ligeledes bevirket, at der er indført meget strenge restriktioner på bl.a. rejseområdet således, at det praktisk talt ikke har været muligt at rejse til Kina eller omvendt siden årsskiftet 2019/20. Det har betydet, at de i projektet planlagte besøg i Kina og genvisitet i Danmark ikke har været mulige at gennemføre, som det fremgår herunder i de to arbejdsplaner.

1. Videndeling og gennemførelse af ny samarbejdsaftale. Det var hensigten, at en ny samarbejdsaftale med bl.a. lettere markedsadgang skulle implementeres, men det har desværre endnu ikke været muligt at opnå en lettere markedsadgang – både pga. fortsatte spørgsmål og uklarheder fra kinesisk side til aftalen samt det faktum, at vi fra dansk side ikke fysisk har kunnet sidde face-to-face med de kinesiske myndigheder for at drøfte uklarheder/holdningsdivergenser. Uklarheder har vedrørt dybt detaljerede regel/kontrol-spørgsmål, som kun Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen har kunnet besvare, og til trods for både skriftlige besvarelser og virtuelle møder med de kinesiske myndigheder har det ikke overbevist de kinesiske myndigheder, alternativt har de ikke forstået svarene. Det er således endnu ikke blevet muligt at opnå en lettere markedsadgang for danske økologiske fødevarer til det kinesiske marked. En anden del af arbejdsplanen var videndeling om dansk/europæisk og kinesisk økologi samt netværk med kinesiske myndigheder, meningsdannere og indkøbere m.v. På trods af at det danske eksportfremstød med virksomheder blev aflyst på BioFach i Shanghai i maj 2021, så lykkedes det at gennemføre et seminar, kaldet 'China-Denmark Organic Day' den 12. maj i forbindelse med BioFach. Seminaret på tre timer var vellykket med virtuelle taler/oplæg fra både danske myndigheder og Landbrug & Fødevarer samt den danske ambassade i Beijing, der ligeledes var købt ind til at forestå det praktiske i forbindelse med seminaret i Shanghai. Der var ligeledes taler fra nøglepersoner hos de kinesiske landbrugs- og kontrolmyndigheder. Der deltog mellem 45 og 50 personer i det fysiske arrangement i Shanghai, hvilket var meget tilfredsstillende. Seminaret og netværket i forbindelse hermed har været højt prioriteret, idet vi fra dansk side dermed har vidst de kinesiske myndigheder/nøglepersoner, at vi fortsat gerne vil samarbejde og sætter pris på dem – hvilket er vigtigt i en periode, hvor det ikke er muligt at besøge hinanden.
2. Videndeling om økologi og økologiudvikling i Danmark på fjerntmarkeder i Asien og Mellemøsten. Denne arbejdsplan vedrører primært videndeling om økologi i Asien (excl. Kina) og Mellemøsten. Coronaen har ligeledes her bevirket, at det ikke har været muligt at videndele om dansk økologi ifb. med fødevareremesser i Asien/Mellemøsten. Til gengæld har der været afholdt flere teams-møder i oktober/november 2021 med den danske ambassade i Saudi Arabien samt Fødevarestyrelsen i forbindelse med, at der arbejdes for lettere markedsadgang for danske øko-fødevarer til Saudi Arabien. På basis af disse teamsmøder har ambassaden i Saudi Arabien haft fysiske møder med de saudiske myndigheder, og der er således gjort et forberedende arbejde til at de saudiske myndigheder inviteres til Danmark i løbet af 2022, og i forbindelse hermed er det et håb fra både L&F og danske myndigheder, at der bliver åbnet for lettere markedsadgang for danske øko-varer på det saudiske marked.

---

11. Markedsfremstød til Japan – økologisk eksport til det japanske marked

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med projektet er at udvikle økologieksperten til Japan gennem et markedsfremstød for danske økologiske producenter på markedet. En opdateret markedsrapport omkring udviklingen af økologi i Japan viser stadig et stigende potentiale for eksport af danske økologiske fødevarer. Japanske forbrugere er særdeles købedygtige og meget kvalitets- og sundhedsbevidste, og danske økologiske produkter kan netop levere på disse parametre. Med dette projekt ønsker Landbrug og Fødevarer derfor at bistå en række økologiske virksomheder med udvikling af eksport til markedet. Dette gøres gennem et tætpakket markedsfremstød med fx seminarer, udstilling og indkøbermøder. Blandt andet på baggrund af konkret efterspørgsel på danske økologiske produkter i en af de førende økologiske kæder på markedet.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdsplan 1: Forberedelse og planlægning af fremstødet. Kontakt og dialog med kæder i Japan. Forud for turen skal Landbrug & Fødevarers kontor og netværk i Japan samt Trade Council inddrages for at lægge et målrettet program.

• Arbejdsplan 2: Organisering af turen. Invitationer udsendes, og identificering og koordinering ift. deltagere på fremstødet organiseres. Virksomhederne rustes til at møde markedet.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

- Arbejdspakke 3: Gennemførelse af markedsfremstødet. Virksomhederne oplever og undersøger konkrete eksempler på markedet og indgår dialog med relevante aktører (detail, online, trading). Gennemførelse af generel økologisk udstilling på OLE/OFE. Seminarer om dansk økologisk og gennemførelse af 'Danish Days in Daikanyama'.
- Arbejdspakke 4: Opfølgning og evaluering samt på virksomhederne, de relevante deltagende aktører og fortsat dialog opretholdes.

---

12. Deltagelse og markedsføring af økologiske produkter på BioFach China 2020 (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men ikke gennemført i 2021 grundet covid-19. Projektet blev derfor lukket ned.

---

13. Fremstød i Italien for økologiske fødevarer (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet har til formål at kortlægge mulighederne for øget eksport af økologi til Italien og præsentere eksportører af økologi til italienske supermarkeds kæder samt messedeltagelse på Tutto Food i Milano.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdspakke 1: • Potentielle virksomheder blev præsenteret for markedsdata for det italienske marked for økologi af flere omgange. Der blev gået i detaljer ift. udvikling, produktkategoriers aktuelle udvikling, nyeste økologiske rapporter samt fremtidsudsigter ifm. COVID-19. • Samarbejde med VisitDenmark, den danske ambassade i Rom samt Gambero Rosso blev videreudviklet. En status på COVID-19-situationen og dens muligheder og begrænset blev taget til efterretning, og en handleplan blev udarbejdet, for at sikre gennemførelse.

Arbejdspakke 2: • 6 virksomheder blev identificeret og tilmeldte sig fremstødet. • Virksomhedsmateriale og logoer til messedeltagelsen såvel som materiale til indkøbere blev indhentet og sat grafisk op. Ligeledes blev fragt af produkter koordineret, for at sikre, at produkter var fremme i tide og helt friske til udstillingen. • Invitationer til deltagelse blev udsendt og Landbrug & Fødevarer (L&F) hjalp virksomhederne med alt det praktiske ift. messen.

Arbejdspakke 3: • Udstillingen blev afholdt i samarbejde med VisitDenmark med en fælles nordisk stand, med et dedikeret dansk økologisk område. Udstilling af produkter med et varmt og moderne grafisk udtryk blev inkorporeret. • 3 af de største italienske detailkæder, Esselunga, Coop og Carrefour, forpligtede sig til møde med de deltagende virksomheder 1:1. Det lykkedes os at få dem til at dedikere tid til hver virksomhed på standen.

Arbejdspakke 4: • Gastronomisk event på den danske ambassadør i Italiens residens i Rom i samarbejde med Gambero Rosso og ambassaden. • Oplæg om dansk økologi som styrkeposition i en italiensk kontekst. • Middag udarbejdet med de deltagende virksomheders produkter og hertil udarbejdelse af video fra eventet. • Tilstedeværelse af journalister fra Gambero Rosso, Rai, indkøbere fra 2 central-italienske detailkæder samt italienske madbloggere. Derudover materiale fra virksomhederne sendt til yderligere detailkæder.

Arbejdspakke 5: • Opfølgning og evaluering af deltagelse fra virksomhederne. • Tal og resultater fra messedeltagelsen. • Fortsat dialog med Gambero Rosso.

---

14. Udvikling af økologisk eksport til Finland (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at skabe muligheder for at danske økologiske virksomheder kommer i dialog med relevante finske indkøbere i detail. Dette skal give dem et netværk og konkrete kontaktmuligheder for videreudvikling mhp. Udvikling af markedet og salg. Dialogen med indkøberne fra virksomhedernes produktkategorier skal sikre konkrete tilbagemeldinger på deres produkter og mulighederne på markedet.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdspakke 1: • Samarbejde med Food Innovation House og professionelt TV-setup til indkøbermøder etableret. • Dialog med hhv. Kesko, S-group og LIDL etableret og deres commitment blev sikret. • Samlet 12 danske virksomheder tilmeldt til fremstødet. • Markedsanalyse fra Landbrug & Fødevarers (L&F) analyseafdeling udarbejdet.

Arbejdspakke 2: • Deltagende virksomheder fik gennemgående markedsindsigt om det økologien på det finske marked gennem L&F analyse og markedspræsentation af Pro Uomo (finsk øko-organisation) • Indledende præsentation af mål, strategier mm. fra repræsentanter fra Kesko, S-group og LIDL. • 1:1 indkøbermøder med minimum Kesko og S-group, såvel som LIDL, hvis virksomheden allerede solgte til LIDL Danmark. Alle indkøbere mødte ind til de virtuelle indkøbermøder, og hver virksomhed havde i gennemsnit 25 minutter med hver kategoriindkøber. L&F deltog på det finske Organic Day virtuelt som følge af COVID-19. Oplæggets fokus var på danske økologiske fødevarer og arbejdet med at højne økologiandelen i detail og foodservice.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

---

18. Biohoteller, Biomentorer og økologiske grossister i Tyskland

Tilskudsmodtager: Producentsammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark)

Formål: at facilitere møder mellem Biohoteller, Biomentorer samt disse grossister og danske producenter af økologiske fødevarer. Endvidere at vedligeholde kontakten til kunderne i Tyskland trods begrænsning pga Covid19 og sikre, at dialogen med kunden opretholdes og eksisterende samhandel ekspanderer. Mål: at sikre og udvide produktion og afsætning af økologiske fødevarer til det tyske marked.

Projektets hovedaktiviteter

AP – Invitation af tyske journalister til Danmark. BioPress kom til Danmark med to journalister og blev kørt rundt i landet for at besøge producenter, steder med økologiske koncepter. Resultatet blev 20 siders omtale af økoproducenter og dansk økokologi fordelt på 2 blade, heraf 2 siders interview med fødevareministeren.

AP – Danske producenters besøg i Tyskland. Seks danske virksomheder to på besøg i Sydtykland for at granske Biohoteller, Biomentorer og Biogrossister. Der blev lagt et program for turen og indgået aftaler med nøglepersoner.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Pulje – National Afsætning

1. Det Økologiske Spisemærke – fra mærke til værktøj

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at fastholde og udvikle det økologiske salg ved at sikre en stigning i antallet af køkkener med Det Økologiske Spisemærke. Det Økologiske Spisemærke skal synliggøres som en troværdig og sikker vej til at hjælpe køkkenerne til at opnå deres bæredygtige dagsorden gennem fremtidens bevidste valg - Økologi 3.0

Projektets hovedaktiviteter

Indsats 1: Strategisk indsats rettet mod beslutningstagere - "sund omtanke, fair balance"

Strategiske samarbejder med udvalgte aktører, udvikling af kampagnen "Vi handler kun med steder, der har Det Økologiske Spisemærke", strategisk samarbejde med grossister, forbrugerkampagne målrettet den næste generation samt udvikling af branchens "værktøjskasse".

Indsats 2: Økologisk rådgivning i forbindelse med udviklingen af Det Økologiske Spisemærke - Økologi 3.0

Om køkkenomlægning - sådan kommer du i gang, rådgivning i spisemærke-ansøgning og regnskab og rådgivning i markedsføringsmuligheder.

Indsats 3: Spisemærkeklubben - "fra mærke til værktøj"

Netværksmøder, workshops og produktpræsentationer. Indsatsen har fokuseret på at styrke de nuværende økologiske køkkennetværk og samtidig inspirere flere køkkener til at omlægge til Det Økologiske Spisemærke gennem bl.a. samarbejde og inspiration hentet fra økologiske køkkener.

---

2. Formidlingsprojekt: Økologi – fire principper for bæredygtighed

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Økologi – fire principper for bæredygtighed er et formidlingsprojekt, hvis overordnede formål er at øge kendskabsgaden hos de bevidste forbrugere og professionelle meningsdannere til økologiens vilkår, grundlag og sammenhæng til bæredygtighed. Ved at styrke kendskabsgraden til sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed hos målgruppen, har projektet bidraget til at fremme afsætningen af økologiske fødevarer på baggrund af kommunikation af de økologiske principper i en forbruger/meningsdanner-kontekst. Målgrupperne for projektet har været professionelle meningsdannere (journalister og debattører) samt den bevidste forbrugergruppe.

Projektets hovedaktiviteter

Der er gennemført følgende aktiviteter i projektet:

1. Tydelig, levende og nærværende kommunikation om de økologiske principper og sammenhængen til bæredygtighed, som har givet konkrete handlingsanvisninger og viden til begge målgrupper. Tre kommunikationskampagner, der arbejdede med undertemaer inden for det overordnede tema *Økologi – fire principper for bæredygtighed*. Projektet har kommunikeret følgende temaer i sammenhæng med økologiens fire principper: • Økologi og biodiversitet • Økologi og klima • Økologi og ansvarligt forbrug. Projektet har kommunikeret temaerne gennem følgende aktiviteter: • Presseindsats • Sociale medier – Facebook og Instagram samt LinkedIn • Film til digitale platforme • Outdoor-kampagne
2. Sagligt funderede og overskuelige budskaber, der kunne imødegå kritik af økologien og opbygge kendskab til sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed i medier og hos professionelle meningsdannere. • Indlæg og kronikker knyttet til kampagnerne • Deltagelse i folkemøde/festival • Partnerskaber med øvrige aktører og organisationer • Website – www.okologi3.dk • Netværksmøder med journalister • Underside på Økologisk Landsforenings internationale website www.organicdenmark.com • Aktiviteter på sociale medier fx Facebook, Twitter
3. Nytænkende kommunikation til forbrugere og professionelle meningsdannere, der kender Ø-mærket, men har mindre kendskab til baggrunden for økologien. Enkel og tydelig kommunikation om holistiske løsninger på komplekse problemstillinger. De fire økologiske principper er anvendt som gennemgående løftestang for kommunikationen, så den kobler økologi og bæredygtighed. Derigennem er det bl.a. kommunikeret, at økologiens løsninger tapper ind i nutidens bæredygtige mindset.

---

3. Generation Ø kampagne

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Målet med kampagnen er at bidrage til en øget afsætning af økologiske fødevarer på 15% i Danmark. Dette opnås gennem en stærkere emotionel forankring af økologien som et bæredygtigt, bevidst valg hos de øko-parate forbrugere. De skal have en følelse af at tilhøre Generation Ø og af at være sammen om et mere bæredygtigt Danmark. Denne bevægelse skal både styrke tilliden til økologien og sikre et større forbrug.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdspakke 1 Økologi & Grøn omstilling. Der er udviklet og produceret 1 videofilm med en Generation Ø talsperson, der opfordrer til, at vi sammen skruer op for det grønne og økologien på tallerkenen. Videoen er indrykket på de digitale og sociale medier i uge 35-39. På de sociale medier har målet været visninger, engagement og at lede forbrugerne ind på okologi.dk med nemme lækre økologiske opskrifter, hvor der er skruet op for det grønne. Arbejdspakken indeholdt ligeledes en presseindsats.

Arbejdspakke 2 - Økologi & dyrevelfærd. Der er udviklet og produceret 2 videofilm med Generation Ø talspersoner, der opfordrer til, at vi sammen vælger økologisk grisekød og and, fordi dyrene har haft god plads og mulighed for at komme ud i det fri. Der er ligeledes udviklet og produceret 2 animationer; en der viser, hvor meget plads et økologisk slagtesvin har i forhold til et frilands- og et konventionelt slagtesvin, og en der giver 3 grunde til at vælge økologisk and. Videoerne og animationerne er indrykket på de digitale og sociale medier i uge 44-51. På de sociale medier har målet været visninger, engagement og at lede forbrugerne ind på okologi.dk med lækre juleopskrifter med økologisk and og grisekød. I arbejds pakken blev der ligeledes udsendt en pressemeddelelse.

Arbejdspakke 3 – Økologi & biodiversitet. Der er udviklet og produceret 3 videofilm med Generation Ø talspersoner, der opfordrer til, at vi sammen vælger økologi, fordi økologi beskytter vores natur, grundvand og vilde bier. Videoerne er indrykket på de digitale og sociale medier i uge 21-26. På de sociale medier har målet været visninger, engagement og at lede forbrugerne ind på okologi.dk med mere information om økologi og biodiversitet.

Arbejdspakke 4 – Økologi & sæson: Der er udviklet og produceret 3 videofilm med Generation Ø talspersoner, der opfordrer til, at vi sammen vælger økologi, fordi man sparer sig selv for pesticider, når man vælger økologisk. Derudover blev der udviklet og produceret 3 grafikker, der viser, hvor stor en andel af hhv. konventionelle og økologiske jordbær, agurker og æbler, der indeholdt pesticider ved Fødevarestyrelsen kontrol. Videoerne og grafikkerne er indrykket på de digitale og sociale medier i uge 27-37. På de sociale medier har målet været visninger, engagement og at lede forbrugerne ind på okologi.dk med mere information om, hvilke 10 varer man reducerer sit pesticidindtag mest ved at udskifte til den økologiske variant. I arbejds pakken er der desuden udsendt en pressemeddelelse.

Arbejdspakke 5 – Toolbox. Der er udviklet og produceret en toolbox med kampagnens økologiske budskaber, som frit kan downloades på okologi.dk.

---

4. Sådan får du bæredygtighedsstatus på hjemmemarkedet

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet er at styrke afsætningen af økologiske fødevarer på hjemmemarkedet ved at udvikle et koncept for "Bæredygtig forretningsudvikling af økologiske fødevarerivirksomheder" – særligt i forhold til at skabe højere kvalitet og større merværdi i det økologiske fødevarerudbud for bl.a. at imødegå truslen fra private label og lav prissætning. Målet er at opnå, at flere økologiske fødevarer tilføres en merværdi, og dermed opnår en unik markedsposition, og at landmænd, virksomheder og fødevarerproducenter formår at aktivere og anvende flere parametre end prisen i salgs- og forhandlingssituationen. Projektet er tænkt sammen med et lignende bevilget projekt i puljen FØL-eksportpulje, som dækker en indsats på eksportmarkedet. Der har været et tæt samarbejde i projekterne.

Projektets hovedaktiviteter

Arbejdspakke 1: Bæredygtig forretningsudvikling af økologiske fødevarerivirksomheder:

Der er blevet gennemført følgende aktiviteter:

1. Udvikling af koncept og håndbog som hedder "Sådan får du bæredygtighedsstatus. Økologi og bæredygtighed – i hele værdikæden". Her er det blevet kortlagt, hvad de økologiske forbrugere forventer af de økologiske virksomheder og producenter i fremtiden? Efter denne analyse blev der taget udgangspunkt i de fire originale økologiske grundprincipper: sundheds-, økologi-, forsigtigheds- og retfærdighedsprincippet for at udvikle konceptet. Den oprindelige beskrivelse af de fire principper tager udgangspunkt i primær produktionen/landbruget. Dette er nu udviklet til et koncept/en håndbog, der inspirerer og vejleder hele værdikæden fra jord til bord i, hvad det er økologien består af og står for – og dette rummer meget mere end det røde Ø. Håndbogen handler om, hvordan man som aktør i værdikæden kan ramme- og italesætte, at økologi og bæredygtighed hænger uløseligt sammen. Ved hjælp af to cases med best practice, er der i håndbogen inspiration til både at lave et 360graders gennemsyn, men muligheden for at starte med blot en enkelt vinkel er også italesat. Der er tale om to helt forskellige virksomheder som repræsenterer hhv. den animalske og den vegetabiliske produktion, og den ene er stor virksomhed med både økologisk og konventionel produktion, den anden er en ren økologisk virksomhed. Der er således skabt en fælles reference- og kommunikationsramme i hele værdikæden med rødder i de økologiske principper og værdier, som kan bygge bro fra jord til bord, og uanset læserens udgangspunkt er det muligt at finde en indgangsvinkel til at komme i gang med processen.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

2. Møder med 6 - 8 detailhandlere og/eller grossister. Med udgangspunkt i håndbogen er der lavet en præsentation, som er brugt til møder med 9 detailhandelskæder, hvor disse er præsenteret for, hvordan udvikling og udnyttelse af de økologiske grundværdier kan skabe nye muligheder for positionering af økologien i deres respektive vareudvalg. Formålet var at få disse aktører til at arbejde målrettet med økologi og bæredygtighed samt forstå sammenhængen, så de kan bruge det i deres strategiske udvikling af deres økologi-ske fødevarer sortiment samt i deres branding overfor forbrugerne.

3. Workshops med økologiske virksomheder og fødevarerproducenter – Økologi & bæredygtighed. Økologiske virksomheder og fødevarerproducenter blev indbudt til to workshops/seminarer, hvor de fik præsenteret konceptet og cases i "Sådan får du bæredygtighedsstatus. Økologi og bæredygtighed – i hele værdikæden". Deltagerne bidrog ved at dele yderligere vinkler på, hvorledes de økologiske principper og værdier kan bruges, og denne viden er medtaget som inspirationsvinkler i koncepthåndbogen.

4. Kommunikationsindsats over for fagpresse, virksomheder og fødevarerproducenter. Der er gennemført en kommunikations- og formidlingsindsats overfor fagpressen, hvor projektets aktiviteter, koncept og resultater er offentliggjort og delt. Der har været fokus på at formidle workshops og håndbogen for at sætte fokus på sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed. Der er udsendt såvel pressemeddelelser, opslag på LinkedIn samt artikel på økologisk.nu.

Arbejdsplan 2: Udnyt det fulde salgs- og indtjeningspotentiale gennem bedre købmandskab og forhandlingsteknik.

I AP2 skulle der laves en række workshops og netværksmøder målrettet små- og mellemstore økologiske virksomheder og fødevarerproducenter, der ønsker at afsætte deres økologiske produkter gennem dagligvarehandlen, internethandel, via foodservicegrossister og lignende. På møderne skulle der af Økologisk Landsforening i samarbejde med eksterne eksperter formidles viden om de spilleregler, krav og forventninger som leverandører bliver mødt med hos dagligvarehandlen og foodservice-grossister, og hvordan "Sådan får du bæredygtighedsstatus. Økologi og bæredygtighed – i hele værdikæden" kan integreres og benyttes i forhandlingssituationen. Målet med aktiviteterne var at formidle generisk viden og værktøjer til deltagerne, så de fik ny viden og inspiration til efterfølgende selv at kunne arbejde videre med målet om at udvikle og vækste deres virksomhed via de økologiske værdier, som er indbygget i produktet og virksomheden, og på denne måde komme væk fra, at økologien er en selvfølge.

1. Workshops med økologiske virksomheder og fødevarerproducenter – købmandskab. De økologiske virksomheder og fødevarerproducenter blev indbudt til 3 workshops med fokus på, hvordan det er muligt at udvikle og udløse et større salgs- og indtjeningspotentiale gennem bedre købmandskab og forhandlingsteknik. Der var mange indgangsvinkler til emnet, der dog alle tog udgangspunkt i de grundlæggende økologiske værdier, og hvordan disse omsættes til en bæredygtig forretning – også økonomisk.

2. Netværksmøder med økologiske virksomheder og fødevarerproducenter – købmandskab. Efter deltagelse i workshops var der mulighed for, at deltagerne efterfølgende kunne danne mindre netværk, og arbejde videre i netværkene med deres viden. Målet var 5-6 mindre netværksmøder til at forankre viden gennem dybdegående arbejde med et valgt emne og sparring med de øvrige deltagere i netværket. Det var muligt at indkalde eksperter på områder som produktudvikling, økologiske fødevareregler, marketing og kommunikation.

3. Kommunikationsindsats overfor fagpresse og virksomheder – købmandskab. For at gøre viden, erfaringer og læringer fra AP2 bredt tilgængelige for hele den økologiske branche – men specielt de små og mellemstore økologiske virksomheder – skulle der løbende ske en vidensdeling. Dette skulle ske gennem små artikler og cases fra workshops og netværksmøder, hvor deltagere og oplægsholdere delte erfaringer og læringer. Formidlingen skulle ske via økologisk.nu og LinkedIn.

---

5. Økologi på efterskoler

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at få økologien til at fylde mere på landets efterskoler.

Projektets hovedaktiviteter

Madspildmåling og formidling på fem efterskoler. Foråret 2021 gennemførtes madspildmåling på fem udvalgte efterskoler. Efterskolerne har alle efterfølgende arbejdet målrettet med at nedbringe deres madspild og dermed fået mulighed for at bruge ressourcerne på økologi. Der blev målt over en periode på 10 uger i foråret og sommeren 2021. Konklusionen var at reduktion af madspildet kan frigive ressourcer til fordel for både økonomi, tid, miljø men naturligvis også økologien. Skolernes respons på målingerne er samstemmende: At det bidrager til at have et godt overblik når madspildet måles på denne måde, og at selvom de er bevidste og allerede var opmærksomme på svind og spild, blev de alligevel overrasket over omfanget af spildet. Det er også baggrunden for, at de alle fortsat ønsker og planlægger i højere eller mindre grad at have fokus på både måling og reduktion af madspildet i fremtiden.

Kvalitativ rapport udarbejdet af ESmiley med resultater af madspildmåling. Rapporten er bredt formidlet til gavn for flere skoler og andre storkøkkener gennem Efterskoleforeningen og medier målrettet køkkenprofessionelle.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Etablering af erfa-gruppe med de deltagende skoler, som har mødtes 4 gange i projektperioden. Fokus var på økologi, madspild og det økologiske spisemærke. Grundet Covid-19 har der udelukkende være online møder i erfa-gruppen. Økologi på Efterskoler som fokusområde på det landsdækkende arrangement "Økologisk netværksstafet"

Økologi på efterskoler blev integreret del af den økologiske netværksstafet, som blev afholdt i Aalborg, Aarhus, Kolding og København. Indlæggene har formidlet økologi og de økologiske værdier til de deltagende på netværksstafetterne. Uffe Truelsen fra Køkkenkultur holdt oplæg om, hvordan efterskolekøkkener kan arbejde med økologi og bæredygtighed på i og udenfor køkkenet. Mette Toftegaard fra eSmiley holdt oplæg om madspildsmåliger som vej til mere økologi. Mads Simon Dreyer, køkkenchef for Skolerne i Oure, holdt oplæg om deres arbejde frem mod det økologiske spise-mærke i guld, deres tankegang osv. vedr. økologi og bæredygtighed. Eline Lange Hansen, Efterskoleforeningen, indlægg om, hvordan de som forening arbejder med økologi og bæredygtighed. Carina Johansen fra Vallekilde Efterskole holdt oplæg om, hvordan de arbejder med økologi og bæredygtighed samt samarbejder med lokale producenter. Oversigt over lokale, økologiske producenter. Der er udarbejdet en oversigt over lokale, økologiske producenter i de forskellige regioner. Oversigten er blandt andet formidlet på netværksstafetterne og efterfølgende sendt til deltagerne.

Besøg af gæstekok på to skoler. Skolerne har haft besøg af en inspirationskok, som var i køkkenet med eleverne. Fokus på hvordan der arbejdes med økologi, det økologiske spisemærke, madspild og de økologiske grundværdier.

Webinarer. Der er afholdt webinar med fokus på at formidle potentialet i økologi og madspild samt det økologiske spise-mærke. Køkkenpersonale fra fem efterskoler deltog i mødet.

Formidling af best practice og erfaringer. Der er udarbejdet et inspirationskatalog med best practice om arbejdet med økologi. Kataloget er trykt og fremsendt til køkkenpersonale og ledelse på efterskoler i hele landet. Herudover har der løbende været info om projektet i fagmedier og på websites.

---

6. Mere Økologi til foodservice

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formål: At styrke de økologiske producenters afsætning i foodservice. Især i en tid, hvor foodservice har det svært som følge af Covid-19, er det vigtigt at sikre, at økologien ikke fravælges som følge af mere pris- og omkostningsfokus. Food-service er fortsat fremtidens vækstmarked, og med denne store indsats vil vi give både den private og den offentlige del af food-service skræddersyet inspiration.

Projektets hovedaktiviteter

ARBEJDSPAKKE 1: ANALYSE: ØKOLOGIENS FREMTID I FOODSERVICE. I den første arbejdsplan er der blevet udarbejdet en kvantitativ og kvalitativ analyse, hvor potentialet for øget økologisk afsætning til foodservice blev kortlagt - der blev også opnået vigtige afsætningsfremmende indsigter. Analysen skaber fremadrettet vigtige indsigter til afsætning for økologiske landmænd, da den går i dybden med foodservice aktørernes holdning og ønsker til økologi og bæredygtighed.

ARBEJDSPAKKE 2: INSPIRATIONSINDSAT: MERE ØKOLOGI TIL GROSSISTER OG KANTINER To store segmenter i foodservice blev inspireret til mere økologi gennem masterclass. Grundet covid.19 restriktionerne, blev de fysiske indsatser konverteret til det store online-symposium Klima, bæredygtighed og økologi -fremtidens grund-smage? med 300+ deltagere fra beslutningstagerledet i foodservice. Mange større kæder var repræsenteret ligesom aktiviteten tiltrak producenter og grossister i stor stil.

ARBEJDSPAKKE 3: INSPIRATIONSINDSAT: MERE ØKOLOGI I HoReCa HoReCa segmentet krævede pga. covid.19 en helt særlig tilgang, da restaurationsbranchen var ekstraordinært udfordret under covid-19. 2 inspirationsture blev planlagt og afholdt. Begge ture blev derfor tilpasset udfordringerne med covid.19 så det var muligt at rekruttere de rigtige deltagere der både repræsenterede volumen og et niveau der kan inspirere andre.

ARBEJDSPAKKE 4: INSPIRATIONSINDSAT: MERE ØKOLOGI TIL OFFENTLIGE KØKKENER Fagseminaret, Bæredygtighed i de offentlige fødevarerindkøb blev afviklet med +100 deltagere. Arbejdsplanen inkluderede også uddeling af køkkenprisen. Prisen blev uddelt på Fødevardagen.

---

7. Styrket markedspostion for økologisk ost

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med indsatsen er at få synliggjort og udnytte afsætnings- og salgspotentialet for økologiske ost. De enkelte arbejdsplaner vil desuden bidrage til et større kendskab til økologiske oste og underbygger branchens arbejde med den grønne omstilling på nye økonomiske og velsmagende måder.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets hovedaktiviteter

ARBEJDSPAKKE 1: ETABLERING AF 'ØKOLOGISK OST TASK FORCE'. Den 'Økologiske ost Task force' havde til formål at hæve barren i dagligvarebutikker og kantiner gennem indsigt, inspiration og samarbejde. Alle blev tilbudt et opstartsmøde, hvor indsigterne og potentialet for den enkelte aktør blev foldet ud. Derefter indgik de i et individuelt forløb med holdet, der bla. besøgte deltagerne og diskuterede konkrete anbefalinger og deling af best practice. Herigennem skabes de bedste rammer for at øgt afsætning af økologisk ost hos netop dem.

ARBEJDSPAKKE 2: TEST AF AFSÆTNING HOS DAGLIGVAREHANDLEN OG FOODSERVICE 4 dagligvarebutikker og 6 kantiner fik besøg af 'Økologisk ost task force'. Større udbud/sortiment og bedre iscenesættelse vil styrke værdien af økologisk ost. Det var udgangspunktet for det hold, der kørte forløbet med de deltagende detail butikker og kantiner. Holdet havde således fokus på iscenesættelse af kategorien hos den enkelte aktør, som ved deltagelse fik fortaget en fuld gennemgang af deres oste set-up.

ARBEJDSPAKKE 3: ØKOLOGISK OST EXPO – FRA VERDENSMÅL TIL HVERDAGSMÅLTIDER Med indsigter og anbefalinger fra arbejdsapakke 2 blev der afholdt et ostetopmøde, 'Økologisk Ostehåndværk – En temadag for branche- og fagfolk' for en bred kreds af oste-ansvarlige fra dagligvarehandlen og foodservice.

De store temaer var: Mersalg af økologisk ost samt økologi og den grønne dagsorden. Dagen var en slags work-seminar, der bestod af lige dele oplæg, demoer med 'Økologisk ost task force' og idéudvikling på tværs af faggrupper. Fælles for oplæggene var, at der blev sat fokus på økologisk ost og kategoriens plads på den grønne tallerken.

---

8. Book en mark

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål var at skabe direkte afsætning for de økologiske producenter. Indsatsen skabte ramme for at producenter og aftagere kunne starte samarbejde, der mandede i konkrete aftaler om afsætning af økologiske råvarer inkl. muligheden for at lave afsætning på restpartier, skæve grøntsager og overskudslagre.

Projektets hovedaktiviteter

ARBEJDSPAKKE 1: ANALYSE: HVOR ER POTENTIALT FOR ØGET AFSÆTNING? o Der blev gennemført interviews med en række økologiske producenter/salgsorganisationer samt beslutningstagere fra aftagerledet (grossister, dagligvarekæder samt private og offentlige køkkener). Det blev til en samlet analyse/rapport, der giver et indblik i mulighederne for øget afsætning af økologisk grønt samt bedre samarbejde mellem producenter og aftagere.

ARBEJDSPAKKE 2: MATCHMAKING o 150 økologiske producenter og aftagere fra detail og foodservice tilmeldte sig Book en mark forløbet. Alle deltagernes sortiment/behov/ønsker blev kortlagt, således at deltagerne kunne matches forud for selve arrangementerne i arbejdsapakke 3.

ARBEJDSPAKKE 3: BOOK EN MARK o På to store 'Book en mark' arrangementer mødtes både små start-ups og etablerede fra producent-siden med aftagere i alle størrelser. Her deltog over tre gange så mange producenter/aftagere som forventet.

---

9. Future Generation Økologi

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet har haft til formål at klæde unge aftagere på til at forstå og værdsætte økologiens styrker. Indsatsen har skabt et øget økologisk fokus med det samme, og vil ligeledes gøre det efterhånden som de madprofessionelle indtræder i stillinger, hvor de har direkte indflydelse på indkøb af økologiske råvarer. Projektet har faciliteret tværfaglig sparring, der aktivt fremtidssikrer økologien hos aftager såvel som producent.

Projektets hovedaktiviteter

ARBEJDSPAKKE 1: TVÆRFAGLIGT NETVÆRK AF ØKO-AMBASSADØRER (FOOD FIGHTERS): Der er blevet besøgt 10 producenter og økologiske ildsjæle inkl. restauranter. Derudover er der afholdt fem faglige oplæg fra øko-konsulenter. Projektet har fremvist best-practice og det nyeste indenfor økologien. Herunder innovative producenter, first-movers, specialproducenter, ildsjæle og kokke der arbejder med økologiske råvarer.

ARBEJDSPAKKE 2: ØKOLOGISK SEMINAR: 25 tidligere deltagere og nuværende ambassadører, deltog. De modtog den nyeste viden om trends og økologi.

ARBEJDSPAKKE 3: MEDIEINDSATS MED ØKOLOGIEN I CENTRUM: Arbejdsapakken har sikret at økologien er blevet formidlet bredt i relevante fagmedier og på online platforme, at det har sikret økologien med stor rækkevidde i målgruppen til følge. Økologien er blevet holdt inde i samtalen blandt deltagerne og deres netværk.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

---

10. Sofari 2021 – Øko-gris med velfærd i indkøbskurven

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med Sofari er at stimulere den langsigtede efterspørgsel efter økologisk grisekød i detailhandlen og dermed bidrage til at øge øko-grisens markedsandel. Det sker ved at give forbrugerne indblik i øko-grisens kvaliteter i forhold til hele øko-konceptet og særligt dyrevelfærden hos de økologiske grise.

Projektets hovedaktiviteter

På grund af corona i 2021 blev Sofari som event gennemført 5. september og ikke i maj måned som normalt. Rekruttering af økologiske griseproducenter: 16 værter havde givet accept – 4 værter faldt fra af forskellige personlige årsager hen over sommeren. Sofari 2021 blev gennemført med 12 besøgsårde.

Arbejdsplanke 1: Markedsføring af Sofari og digital kommunikation om øko-grise. Sofari på de sociale medier: Digital kampagne gennemført med hovedtryk i månederne op til afvikling af Sofari-eventet i september. Presse: Presseindsats dels i forbindelse med flytning af Sofari fra maj til september, dels op til afholdelse af eventet 5. september. Annoncering: Indrykning af annoncer i lokalaviser, regionale aviser samt digitale bannere på udvalgte avi-sers digitale platforme.

www.sofari.dk: Opdatering af www.sofari.dk, der fungerer som base for al digital kommunikation omkring Sofari. Blandt andet med beskrivelser af de enkelte værter og deres tilbud til Sofari-eventet. Halmballe bannere: 2 bannere pr. gård produceret. Pulje til lokal markedsføring: Produktion af plakater i forskellige formater til indendørs og udendørs op-hæng for hver gård samt en værtfolder, der beskriver hver enkelt vært og dennes særlige aktiviteter for at fremme en bæredygtig økologisk produktion. Honorering af værterne til at distribuere materialerne til skoler, biblioteker, supermarkeder mv. Sofari og Madmødet: Da vi på grund af corona-restriktioner flyttede Sofari fra maj til september, blev Sofari ikke en del af Mad-mødet 2021. Samarbejde med andre foreninger: Dyrenes Beskyttelse formidlede information om Sofari i deres nyheds-brev til deres medlemmer, Danmarks Naturfredningsforening lavede facebook opslag herom. Endvidere blev alle Sofari arrangementerne ført ind i DNs kalender for aktiviteter i Naturens Uge

Arbejdsplanke 2: Fra bonde til kunde. Flere Sofari-gårde havde inviteret en slagter til at deltage på Sofari-dagen og stå for tilberedning af smags-prøver af øko-gris. Der blev produceret postkort med Sofari-information som hand-out til butikskunder i forbindelse med smagninger i udvalgte butikker.

Arbejdsplanke 3: Aktiviteter og materialer til selve Sofari-dagen: Pulje til informations- og aktivitetsmaterialer mv. til gæsterne: Følgende materialer blev produceret til Sofari-gæsterne: • "Træf et valg, når du køber økologisk" (folder): Forbrugerinformation om reglerne for produktion af hen-holdsvis økologisk, friland og konventionel gris. Samt information om dyrevelfærdsmærkerne. • "Økogrissens Almanak" – et opskriftshæfte med sæsonudvalgte opskrifter med øko-gris kombineret med information om, hvordan den økologiske gris lever hele året. • "Sonja på Sofari" – pixibog med en fortælling om øko-grisen Sonjas liv • "Test din viden om øko-grisen" – Quiz som giver samtale i familien under besøg på Sofari-gård. • Sofari-tatoveringer til børnene.

På baggrund af en kort ansøgning kunne værterne få tilskud til at arrangere en aktivitet, der gav Sofari-gæsterne mulighed for at smage på øko-grisen. Hver vært kunne få et tilskud på 5000 kr. til dækning af udgifter i forbindelse hermed. Det benyttede 5 gårde sig af.

Pulje til praktiske ting i praktiske ting: Der blev lavet T-shirts og kasketter til medhjælpere på alle gårdene. Nye værtsgårde fik beach-flag med Sofari-logo, der tydeligt markerer her er der Sofari fx ved indgang til gården.

Til hver gård blev produceret en række adfældsregulerende skilte, der bl.a. har til formål at sikre høj hygiejne i forhold til smittebeskyttelse ift. særligt Afrikansk Svinepest.

Smittebeskyttelsesforanstaltninger: Til alle værtsgårdene: Håndsprit, papir, overtrækssko mv til forebyggelse af smitte med fx Afrikansk Svine-pest .

---

11. Mere økologi hos slagterne – indsats hos supermarkeds- og privatslagtere (2020)

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Mere økologi hos slagterne – indsats hos supermarkeds- og privatslagtere.

Projektets hovedaktiviteter

Projektet blev præsenteret bredt til detail. COVID gjorde det svært for flere supermarkeds- og privatslagtere at afsætte de nødvendige ressourcer for deltagelse, at de gerne ville på et senere tidspunkt.

Gennemførelse af webinar *OPSKÆRING AF ØKOLOGISK KØD I DETAIL – hvordan, mere, bedre, nye måder*. Webina-ret gav konkrete svar på 'hvordan, mere, bedre og nye måder', som butikken kan arbejde med økologi på. Og samtidig

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

relevante indsigter om kunder og erfaringer fra det virkelige liv. Resultaterne fra webinarer er efterfølgende blevet delt bredt med detail, supermarkeds- og privatslagtere.

---

12. Økologi Fordi

Tilskudsmodtager: Forbrugerrådet

Med unge i alderen 18-24 år som målgruppe vil vi gennem sociale medier, podcasts og events:

- Oplyse og nuancere debatten om økologi, klima og plantebaseret mad til også at handle om miljø.
- Inspirere og motivere til, at økologi oftere lander i indkøbskurven og ikke fravælges af hensyn til klimaet.
- Klæde målgruppen på til at blive kompetente forbrugere, der træffer bæredygtige valg i supermarkedet.

Projektets hovedaktiviteter

Økologi Fordi 2021 er et selvstændigt, 1-årigt projekt, som indholdsmæssigt bygger videre på projektet Økologi Fordi 2020. Projektet har fokus på at formidle økologi og klimavenlig mad til unge via de kanaler, de bruger. I 2021 har vi gennem forbrugeranalyse, events, kommunikationsindsats på SoMe og en podcast samlet og formidlet viden, tips og tricks om økologi og mere bæredygtige madindkøb til målgruppen.

1. Repræsentativ forbrugeranalyse blandt unge: I samarbejde med analysebureauet Wilke gennemførte vi i juni-juli og september-oktober en kvantitativ analyse af de 18-24-åriges viden og holdninger til økologi, plantebaseret kost og klima. I analysen deltog også en kontrolgruppe af vokse på +25 år. Analysen viste blandt andet, at 1 ud af 4 unge har 3 eller flere kødfrie dage om ugen, og at de generelt sjældnere spiser kød end kontrolgruppen (25-99 år). De unge er mere villige til at finde alternativer til kød, og de efterspørger også i højere grad økologiske varianter af plantebaserede køderstatninger. De unge associerer især økologi med færre sprøjtemidler, sundhed og bedre dyrevelfærd. Samtidig er økologi og mindre CO₂-udledning også det, de unge oftest forbinder med klimavenlig mad. Generelt har både de unge og kontrolgruppen dog svært ved at gennemskue fødevarers klimaaftryk. Analysen er samlet i en rapport, som er sendt ud til relevante aktører i branchen samt omtalt i Forbrugerrådet Tænks magasin. Derudover blev nogle af resultaterne offentliggjort i oktober, hvor de var med til at starte en debat i medierne om fødevarers klimaaftryk og behovet for et klimamærke til fødevarer. Analysen indgår derudover i vores videre arbejde med at gøre det nemmere for forbrugerne at træffe mere bæredygtige valg, når de køber ind.
2. Coronatilpassede events, hvor vi møder unge ansigt til ansigt: Vi afholdt 3 debatarrangementer på Suhrs Højskole og Jyderup Højskole, hvor vi mødte unge ansigt til ansigt. Vi havde allieret os med økologen Trine Krebs, der fik debattysten frem i de unge. De fik blandt andet diskuteret fordele og ulemper ved økologien, og hvad der er mest hensigtsmæssigt for klimaet. Da corona stadig var en faktor, streamede vi også fra det ene arrangement på vores instagramprofil, så flere kunne følge med.
3. Løbende indsats på sociale medier, hvor vi møder en større gruppe unge online: Gennem hele året har vi brugt Facebooksiden Tyg på det-Forbrugerrådet Tænk og Instagramprofilen @Tygpådet til at nå de unge med brugbar information om årstidens grøntsager, fiks til at undgå sprøjtemidler, debatopslag og meget mere. Især har opslag og stories om sæsonens frugter og grøntsager, om hyppigheden af sprøjtemidler i konkrete frugter og grøntsager og om forskellen på konventionelle og økologiske madvarer klaret sig godt. Vi har derudover streamet fra events, lavet videoer/reels og annonceret for Økologi Fordi podcasten. Gennem løbende evaluering af brugernes engagement, og måling på hvor langt vores opslag er nået ud på de to profiler, er det dog blevet tydeligt for os, at det især er på Instagram, at vi kan nå de unge. Vi har derfor koncentreret os mest om den, og det vil også være den primære kanal for Økologi Fordi fremover. Vi har i gennemsnit postet 1-2 opslag om ugen på Instagram. Vi forventer at sætte hyppigheden op det kommende år, da mere aktivitet på profilen vil bidrage til at opnå flere følgere og skabe en stærkere relation og få budskaberne om økologi og klimavenlig mad endnu bredere ud.
4. Podcasts med relevante personer om projektets temaer, hvor vi går i dybden med udvalgte emner: Gennem 7 podcastafsnit stillede vi skarpt på, hvad vi forbrugere kan putte på tallerkenen, hvis vi vil være med til at dreje verden i en mere bæredygtig retning. Vores studentermedarbejder, der har erfaring med at lave podcasts, tog rundt i Danmark og interviewede i alt 8 prominente stemmer inden for økologi, klima og plantebaseret kost.

---

13. Økologi Fordi (2020)

Tilskudsmodtager: Forbrugerrådet

- At give unge inspiration og tips til at købe økologi, uden at det bliver økonomisk uoverkommeligt
- At engagere unge i debat og informere dem om økologi, klima og kødforbrug
- At klæde de unge på til at blive handlekraftige og kompetente forbrugere, der træffer bæredygtige valg

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Projektets hovedaktiviteter

I projektet Økologi Fordi 2020 gennemførte vi en række aktiviteter, herunder en kvantitativ analyse om unges viden om og holdninger til økologi, klima og kødforbrug, en influentkampagne og en løbende indsats på de sociale medier om økologi, klima og økonomi. Grundet udbruddet af covid-19 og dertil aflyste folkemøder, anmodede vi i november 2020 fonden om at få overført midlerne til gennemførelse af debatter til 2021.

1. Afholdelse af debatarrangementer – Grønne Torsdage: I samarbejde med firmaet Koalition afholdt vi 2 arrangementer i 2021, som vi kaldte Grønne Torsdage. Begge var målrettet unge og gav tips og tricks til en nemmere hverdag med økologi. Sammen lærte vi at dyrke i vindueskarmen, undgå madspild og få mere økologi i hjemmekøkkenet. Til det ene arrangement viste Hotel og Restaurant skolens unge gartner Liv deltagerne, hvordan planterne hjemme i vindueskarmen skal behandles, og deltagerne fik lov til at mærke, hvordan god plantejord føles og fik både krydderurtestiklinger og diverse frø med hjem. Til det andet arrangement delte influenceren Anna (@klimamusen) og kokken William Olsen fra Reduced ud af deres tips og tricks. Deltagerne prøvede ligeledes kræfter med tre smarte og velsmagende teknikker, der kan hjælpe med at undgå unødigt madspild: fermentering, syltning og tørring.

---

14. Flerstrengt indsats for fremme af økologiske vegetariske produkter

Tilskudsmodtager: Dansk Vegetarisk Forening

Projektet vil arbejde for at fremme udvikling og afsætning af økologiske, plantebaserede fødevarer, og særligt produkter med lokalt dyrkede råvarer, blandt virksomheder, i detail og foodservicesektoren.

Projektets hovedaktiviteter

1. Øge udbuddet af økologiske plantebaserede fødevarer i supermarkeder: Telefoniske interviews med uddelere og butiksansvarlige samt observationer i forskellige detailkæder for at blive klogere på lokale erfaringer med relation til salg af økologiske plantebaserede fødevarer koblet med praksis i de forskellige typer butikker. Lagttagelserne og erfaringerne fra butikkerne blev koblet med forbrugerholdninger gennem en mindre forbrugerundersøgelse omkring skiltning og placering af produkter i specifikke supermarkeder blandt Danske Vegetarisk Forenings forbrugerpanel. Der er udviklet et detailunivers med rådgivningsmateriale, herunder sortimentsanbefalinger og information om forbrugerpræferencer. Dette ligger på vegetarisk.dk/detail/ samt plantebaseretvidenscenter.dk/mere-viden/detailhandlen/

2. Øget forbrugerefterspørgsel: Handlingsanvisende vejledninger målrettet motiverede forbrugere (arbejdsplads, spise-sted og supermarked) Der er udviklet tre podcasts omkring positiv aktivisme i podcasten Plantetinget. I hver podcast er der personlige historier fra begge sider – dvs. en forbruger, der rykket ved sortimentet gennem dialog og en uddeler, kantineleder og restauratør, som har taget det til sig. *Den grønne parathedstest* er blevet udviklet ud fra adfærdsteorier omkring, hvordan man kan prime folks valg i den retning, de selv ønsker, gennem forudgående refleksion. Testen er udviklet ved hjælp af fokusgrupper og dialog med unge og omhandler stillingtagen for konkrete situationer vedr. vegetariske tilvalg og økologi. Den er målrettet unge ml. 15-25 år og er bliver udbredt på Facebook, Instagram og LinkedIn i januar i forbindelse med DVF's kampagne 'Grøn Januar' for detail og spisesteder, samt på hhv. DVF's og Plantebaseret Videnscenters hjemmesider.

3. Fremme produktudvikling blandt fødevarerproducenter. Økologi-webinar, der skal lette konvertering af konventionelle produkter til helt eller delvist økologiske. I oktober afholdtes et økologi-webinar med det formål at lette konvertering af konventionelle produkter til helt eller delvist økologiske. Dette med ekspertindsigter fra Helle Absalonsen fra Comida Fødevarerådgivning. Webinaret inkluderede også indsigter fra markedschef i Økologisk Landsforening, Birgitte Jørgensen, omkring værdipositioner på det økologiske marked og hvordan virksomheder med fordel kan afkode eksisterende sortiment og herved finde den rette position til egne produkter. De vigtigste pointer fra webinaret er efterfølgende sammenfattet i et inspirationspapir der går lidt mere i dybden med samme emne.

Facilitere produktudvikling ved tre matchmaking events for fødevarer- og ingrediensvirksomheder: I maj, november og december faciliterede vi matchmaking events under temaerne: fermentering, plantebaserede saucer og dressinger samt plantebaseret convenience. Der var lavet et grundigt forarbejde ift. valg af oplægsholdere der både var dygtige indenfor emnet samt har økologisk produktion eller fokus på økologiske råvarer; udvælgelse af særlig relevante deltagere; samt invitationer via netværk.

4. Styrke afsætning i foodservicesektoren: Promovering af nudgingpjece og inspirationskatalog og deltagelse med oplæg og stand på tre grossistmesser. Vi har haft møder samt Q&A sessioner med køkkenprofessionelle fra Aarhus Kommune samt kantineoperatører og kantineansvarlige. Nudgingpjece og inspirationskatalog er blevet uddelt ved fysiske events og møder, sendt når der har været efterspørgsel – samt online gennem links.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

---

15. ORIGINAL til Dansk Cater

Tilskudsmodtager: Foreningen for ORIGINALER

Projektet "ORIGINAL til Dansk Cater" har til formål at udvikle og afprøve konceptet "ORIGINAL- Æd den og red den" (kød, korn og mel, grøntsager, frugt, evt. ost, eddike, drikkevarer, is, æg) i hele Dansk Caters værdikæde. Projektet skal danne grundlag for etablering af en "afsætningsmotor" for bevaringsværdige genetiske ressourcer, så "forretning" og "bevaring" fremadrettet kan gå hånd i hånd.

Projektets hovedaktiviteter

AP1) Analyse og involvering. Projektet blev startet op med et producentmøde 1. mar. 2021, hvor også Dansk Cater deltog. Projektet screenede på forhånd og efterfølgende producenter ift. at finde sorter og racer, der kunne indgå i projektet. Der blev arbejdet på at få så mange produktkategorier repræsenteret som muligt. Der blev løbende indsamlet data om produkter og producenter til det videre forløb. Projektgruppen havde løbende projektmøder med Dansk Cater, som sikrede forventningsafstemning og fremdrift. Igennem projektperioden blev erfaringer fra hele værdikæden samlet op og beskrevet i en behovsanalyse, der har dannet grundlag for konceptudvikling og formulering af fase 2, som skal gennemføres i 2022.

AP2) Læring og køkkeneksperimenter: Dansk Cater stod for en screening og udvælgelse af køkkener, der kunne være relevante at inddrage i projektet. D. 2.6 blev der afholdt Kick Off for interesserede køkkener, som blev afviklet som webinar. Der blev afholdt en heldags-workshop for de involverede køkkener med flot fremmøde og stort engagement. Deltagerne arbejdede med mange forskellige sorter og racer i køkkenet. Dagen var iscenesat med formidlingsmaterialer og små-events undervejs. Deltagerne fik udleveret et formidlingskit til at arbejde videre med historiefortællingen. D. 1.9 blev der afholdt en mini-workshop, hvor projektets gastronomiske ressourceperson eksperimenterede med råvarerne i køkkenet og beskrev kvaliteter og anvendelsesmuligheder til inspiration for Dansk Cater og de involverede køkkener.

AP3) Test af koncept: Grundet gennemførelse af test sent på året, under nye Corona-begrænsninger og med begrænsede råvarer, blev formidlingen af konceptet begrænset. Det skal dog nævnes, at både køkkener og Dansk Cater fandt stor værdi i de udviklede formidlingsmaterialer. Testen viste dog, at der fremadrettet er behov for at arbejde i dybden med at få beskrevet sorterne og racerne kulturhistoriske fortællinger og kulinariske anvendelsesmuligheder. Køkkenerne gav udtryk for et behov for mere viden ifm. lanceringen. Projektets overordnede og samlede erfaringer blev beskrevet i et erfaringskatalog.

AP4) Formidling: Projektet har gennem nyhedsbreve løbende igennem projektperioden formidlet projektets resultater til foreningen medlemmer. Projektet har taget kontakt til fagmedierne Økologisk Landbrug og Gartnertidende og med henblik på at formidle initiativet til økologiske landmænd, gartnere og fødevarerproducenter og fødevareraktører. På baggrund af det er der blevet bragt 2 artikler i Garnertidende.

---

16. Bonden, Kokken og Fødevareraktørerne – Nordjysk ØKO-udvikling

Tilskudsmodtager: Halkær Kro og Kulturhus

Formålet er via en række praksisnære og tværfaglige udviklingsworkshops at skabe nye forståelser, netværk og produkter med udgangspunkt i de mange uforløste potentialer, der ligger gemt i allerede tilgængelige økologiske råvarer.

Projektets hovedaktiviteter

Der er gennemført en række workshops.

- Titel: Forbindelsen fra bonde til bord - dyrkningsbevidsthed hos landbrugselever. Vi knytter så at sige madens oprindelse sammen med fremstilling af maden og så senere spisning. Når vi snakker variation kunne det være så simpelt som 3 forskellige kartoffelsorter – til kartoffelmad, en til suppe og en til chips. Vi skal omkring både kød (både gris og ko), grøntsager, korn og mejeri – så vi 'rammer' deres uddannelsesvalg.
- Titel: Halkær Bryg. Brygssessioner gennemført til afprøvning, koncept af opskrifter og råvarer.
- Titel: Halvfabrikata til foodservice ud fra 3 produktbegreber. Der skal defineres en række dogmeregler for produktionen af halvfabrikata til foodservice, som baseres på råvarer som p.t. ikke nødvendigvis anvendes i fødevarerproduktionen ELLER som f.eks. er blevet til overs hos råvareleverandører.
- Titel: Lavallergene økologiske færdigretter –Igennem råvarebevidsthed samt CBNs viden og undersøgelser eksperimenteres i køkkenet med at udvikle vedsmagende færdigretter med udgangspunkt i de gode og sunde grøntsager, som vi ved tåles af langt de fleste mennesker, som bøvler med én eller anden form for allergener/allergiske reaktioner.
- Titel: SmetanaWorkshopsession med et forløb over 4 dage - syrningsproces og smags- og udviklingsworkshop. Syrningsprocessen blev forestået af Jannie Westergaard i Copenhagen Food Space med syrningskulturer modtaget

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

fra Sacco. Det blev fremstillet 8 prøver på forskellige mælkeprodukter og forskellige syrningskulturer. De blev smagt op imod Smetana indkøb i Sverige og Finland.

- Titel: Økologisk Burger og pølsebrød med udgangspunkt i hvedesorten Amy og andre sorter. Udbuddet af færdige af burgerboller og pølsebrød i detailsektoren er elendigt. Også når det gælder økologiske produkter. Det er sket en udvikling på det seneste; men det er stadig forholdsvis smagsneutralt, ret hvidt og uden megen substans. Ingen eller kun meget lille identifikation eller øjensynlig bevidsthed om brug af korn.
- Titel: Økologisk/biodynamisk vegetabilsk panering Panering er ikke bare gammelt brød eller industrielt fremstillet panering baseret på traditionelle råvarer. Ej heller pankot, som p.t. måske er det mest avancerede. Med anvendelse af specifikke grove meltyper og klid fra karakteristiske kornsorter, formalet amarant, boghvede, quinoa og hirse. Endvidere tørrede ærter og bønner. Der eksperimenteres med paneringsprodukter samt mulige blandinger, som smags-giver/tilsætning til f.eks. kødfrikadeller, vegetariske 'bøffer' mm.
- Titel: Økologisk baby mad i halvfabrikata – evt. til måltidskasser – inkl. formidling/undervisning – også på elektroniske platforme.

---

17. Bylandbrug på Refshaleøen

Tilskudsmodtager: Øens Have

Bylandbruget har til formål at involvere byboere og formidle om økologisk intensiv småskala produktion og ikke mindst belyse, hvordan vi kan skabe økosystemer i en urban kontekst i form af spiselige, grønne og involverende byrum.

Projektets hovedaktiviteter

Indsats 1: Urban fødevarereproduktion og byoase: Øens Have har siden juni 2021 stået åben for publikum med blomstrende og frodig mark med mere end 200 forskellige sorter. Fødevarereproduktionen har allerede fra første år overrasket positivt med et stort udbytte til gavn for de mange gæster i vores restaurant samt de frivillige, der har måtte tage lidt med hjem efter frivilligdag. At Øens Have allerede på første år har fået status som byoase, ses tydeligt på de mange antal besøgende. Fra Juni til d.d. har mere end 15.000 mennesker lagt vejen forbi, enten som gæster i restauranten, som frivillige eller bare som nysgerrig forbipasserende.

Indsats 2: Hands-on involvering af frivillige og lokale: Under hele opbygningen af Øens Have fra marts til maj 2021, har vi nydt stor hjælp fra lokale og frivillige, der er mødt op når vi har annonceret fælles bygge- eller plante dage. Siden 1. juni er der fast blevet afholdt frivilligdag hver tirsdag og dette vil vi fortsætte frem til midt november. Frivilligdagen løber fra kl 10:00-18:00 og der har typisk været mellem 25-30 deltagere pr gang. De frivillige repræsenterer et bredt udsnit af befolkningen på tværs af alder, etnicitet og socioøkonomisk baggrund. Der har dog de flere dage været en lille overvægt af unge studerende. Flere af de der har været gengangere som frivillige, kommer fra lokalområdet. Særligt i månederne op til åbningsdagen d. 1. juni har vi dog også fået stor hjælp fra de lokale, der er har deltaget i at bygge og plante.

Indsats 3: Platform for formidling: Formidling fra Øens have er gået over alt forventning. Allerede i vores første åbnings-sæson har vi haft over 70 rundvisninger og derudover et utal af gode snakke med tilfældige nysgerrige forbipasserende. Netop muligheden for at vise økologisk dyrkning til de forbipasserende, og ikke kun dem der allerede havde en interesse for økologi, har været en vigtig prioritering.

Indsats 4: Madoplevelser: Siden juni 2021 har vores restaurant stået åben for alle gæster hvor de torsdag til fredag, har kunnet få en helt unik madoplevelse bl.a. bestående af det bedste råvarer friskhøstet fra haven. Tilbage meldingerne har været meget positive i form af gode anmeldelser og ratings. Fremfor alt har vi formået at overraske vores gæster i forhold til hvordan særligt grøntsager kan smage når de kommer direkte frisk fra marken.

Indsats 5: Afsætningsplatform: Fra midt juni og frem har Øens Have fungeret direkte som afsætningsplatform og udstillingsvindue for en række lokale økologiske leverandører. Fremhævelse af hvor de forskellige råvarer kommer fra er en stor del af præsentationen i vores koncept. Herudover har vi siden midt juni haft uddeling fra vores egen økologiske grøntsagskasse koncept, FællesGro, hvor medlemmer hver uge har kunnet hente ugens høst fra en lokal producent. Vi har i september afholdt "pluk-sælg" i marken, hvor alle besøgende har kunne vælge og plukke deres egne grøntsager og betaler efter vægt. Dette har været en stor succes og meget velbesøgt. I næste sæson kunne dette meget vel ende med at være en mere integreret del af afsætningen.

---

18. Bønnemøder – fremtidens økologiske måltid (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager: Food Organisation Denmark

- At formidle budskabet om at spise grønnere – mindre, men bedre økologisk kød, masser af lokalt grønt, og vegetabilsk Protein.
- Konkret undervisning i tilberedning og tilsmagning af bælgfrugter
- At øge afsætningen og efterspørgslen af økologiske vegetabilier
- At skabe PR omkring de økologiske vegetabiliske produkter.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

interesseret i selv at eksperimentere mellem modulerne på efteruddannelsen. Derfor lagde vi også vægt på gennemgang af de kemiske processer, der sker når man forædler til charcuteri samt hvilket udstyr, der skal til ift. Hygiejne og kontrol.

---

21. Revitalisering og digitalisering af kokkebogen – et stærkt råvarefokus og et økologisk mindset

Tilskudsmodtager: Hotel- og Restaurantskolen

Projektet er i sin helhed forlænget til 2022.

---

22. Den Grimme Ølling – dokumentarfilm om dansk økologi gennem 30 år

Tilskudsmodtager: Den Grimme Ølling

Formålet er at øge den nationale afsætning af økologiske fødevarer ved at spille på den nationale stolthed og derigennem øge danskernes bevidsthed om deres mad og måden den produceres på samt at løfte det generelle vidensniveau om, hvad økologisk landbrug og mad er. Dernæst er formålet at dokumentere den danske økologihistorie fra start 70'erne og frem til i dag, mens de mennesker, som var med til at starte det hele, stadig er iblandt os til at fortælle historien. At dokumentere denne periode i Danmarkshistorien sigter mod at besvare hovedspørgsmålet "Hvorfor er Danmark og danskerne efter 30 år med Ø-mærket verdensførende i økologi".

Projektets hovedaktiviteter

Projektets hovedaktiviteter var production og post-production af dokumentarfilmen Den Grimme Ølling samt PR-indsats i forbindelse med publicering og aftale om broadcast. Der er i projektperioden gennemført interviews med størstedelen af filmens mundtlige kilder samt en række optagelser i marken. Derudover er det optagede materiale redigeret, transskriberet og grovklippet til det første af tre afsnit, som filmen produceres i. Der er lavet forhåndsaftale med de fire TV2-regioner TV Midtvest, TV Nord, TV Syd og TV2 East.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2021

Puljen: Viden & Kompetencer

1. Tjek 2021

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

I projektet er der gennemført omlægningstjek.

2. Omlægningstjek og kompetenceopbygning til nye økologiske landmænd (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager: Innovationscenter for Økologisk Landbrug

I projektet er der gennemført omlægningstjek og fastholdelses-/udviklingstjek.

3. Omlægningstjek, udvikling og kompetencer hos økologiske landmænd

Tilskudsmodtager:

I projektet er der gennemført lokale informationsmøder og netværksmøder og landsdækkende temamøder.

4. Omlægningstjek i boringsnære beskyttelsesområder (2020-projektforlængelse)

Tilskudsmodtager:

I projektet er der gennemført landmandsmøder. Det afledte imidlertid ingen efterspørgsel efter omlægningstjek. Vurderingen er at det skyldes den store usikkerhed med udpegningerne og erstatning.

5. Biodynamiske tjek - omlægning, fastholdelse og udvikling

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

I projektet er der gennemført omlægningstjek for økologiske landmænd, der ønsker viden om biodynamiske principper og praksis. Derudover fastholdelses- og udviklingsmøder i grupper for biodynamiske landmænd, der ønsker at øge bedriftens bæredygtighed.

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registereret, og informationerne er listet herunder.

"Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument."

Hanne Elkjær

Underskriver

Serienummer: CVR:25529529-RID:19338412

IP: 130.227.xxx.xxx

2022-06-30 08:55:37 UTC

NEM ID

PENNEO

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registereret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Stine Hjarnø Jørgensen

Underskriver

Serienummer: 00e4e2cd-4c9a-4f32-acc3-c589d39ba82c

IP: 158.233.xxx.xxx

2022-06-30 10:53:07 UTC

Peter Kyhnaav-Vejgaard

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-856100799764

IP: 5.186.xxx.xxx

2022-06-30 10:57:48 UTC

Thomas Roland

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-217989004624

IP: 94.189.xxx.xxx

2022-06-30 11:04:25 UTC

Maria Bast

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-149901907422

IP: 91.239.xxx.xxx

2022-06-30 11:13:20 UTC

Vibeke Langer

Underskriver

Serienummer: c339cb86-1717-48c7-84c8-6b2a110b3e7e

IP: 130.226.xxx.xxx

2022-06-30 11:16:16 UTC

Jesper Lund-Larsen

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-811340959974

IP: 83.89.xxx.xxx

2022-06-30 13:05:22 UTC

Camilla Udsen

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-378459640059

IP: 213.32.xxx.xxx

2022-07-01 10:30:49 UTC

Uffe Bie

Underskriver

Serienummer: 1b513952-98c5-4c6d-85ea-06592f84b7d9

IP: 80.208.xxx.xxx

2022-07-01 13:49:22 UTC

Penneo dokumentnøgle: IOZCI-7LUH-Q56VY-SNYDI-KHMUV-BSHTK

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registeret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Brian Holm

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-337181483547

IP: 217.116.xxx.xxx

2022-07-02 15:33:24 UTC

NEM ID

Jens Otto Rasmussen

Underskriver

Serienummer: 362d9040-a23d-4951-a997-5c230bd60d67

IP: 89.150.xxx.xxx

2022-07-02 15:41:51 UTC

Mit

Svend Edmund Arne Niels Ebbe Daverkosen

Underskriver

Serienummer: b50e511a-80a7-4312-ac51-b1dcf24008d9

IP: 193.106.xxx.xxx

2022-07-03 06:34:24 UTC

Mit

Jørgen Eriksen

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-153933149112

IP: 178.157.xxx.xxx

2022-07-03 07:37:07 UTC

NEM ID

Ninna Rieper Boesen

Underskriver

Serienummer: PID:9208-2002-2-077258188107

IP: 85.81.xxx.xxx

2022-07-03 20:28:44 UTC

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: IOZCI-7VLUH-Q56VY-SNYD1-KHMUV-BSHTK

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>